

APPENDICES

Appendices

I	School Mean Subtest Score for 70 Schools	115
II	School Profiles of 70 Schools	117
III	Prototypic Profiles for Six Climates	119
IV	Absolute Difference Score Between School Profile and Each of Prototypic Profiles	120
V	School Profiles of 70 Schools Grouped in respect to Six Social Climates	122
VI	Profile Scores of Selected 18 Schools	124
VII	School Wise Mean and Standard Deviation of Scores on Personal-Social Adjustment Variables: Activity, Hypomanic Temperament, Moral Values, and Dominance, for Six Climate Groups	125
VIII	School Wise Mean and Standard Deviation of Scores on Personal-Social Adjustment Variables: Paranoid Tendency, Depressive Tendency, Emotional Instability, and Introversion, for Six Climate Groups	126
IX	School Wise Mean and Standard Deviation of Scores on Value related Variables: Attitude Towards Parents, Moral Values, Teachers, and Social Values, for Six Climate Groups	127
X	School Wise Mean and Standard Deviation of Scores on Value related Variables: Attitude Towards Civic Values, Religion, Boy-Girl Relationship, and Education, for Six Climate Groups	128
XI	School Wise Mean and Standard Deviation of Scores on Variables related to Attitude Towards Schools, Educational Practices, Perceptions of How Teachers Teach, and Scholastic Performance for Six Climate Groups	129
XII	Main Calculations for the Multivariate Analysis of Variance	130
XIII	Specimen Copies of Inventories and Questionnaires	131

Appendix I

School Mean Sub-test Score for 70 Schools

Sch. Code	Sub-test Scores							
	Disen- gage- ment	Hin- dran ce	Esprit	Inti- macy	Aloof- ness	Prod- uct- ion Emph- asis	Thrust	Con- sider- ation
	D	H	E	I	A	P	T	C
1	1.77	2.00	2.70	2.10	2.40	2.64	2.20	1.82
2	2.18	2.32	2.45	2.42	2.36	2.26	2.68	2.44
3	2.00	2.28	2.42	1.71	1.80	2.32	2.35	2.68
4	2.27	2.42	2.68	2.48	2.46	3.44	3.15	2.96
5	1.95	2.26	3.08	2.34	2.03	3.02	3.07	2.52
6	1.57	2.12	2.77	1.94	2.51	2.28	2.48	1.86
7	1.59	1.68	2.72	1.71	2.25	2.76	3.04	2.76
8	1.31	1.66	2.84	2.08	2.08	2.46	2.99	2.82
9	1.93	2.66	2.87	2.02	2.83	2.92	2.83	2.84
10	1.51	1.46	2.92	2.60	1.76	2.94	3.02	2.66
11	1.96	2.06	2.88	2.11	2.50	2.48	2.55	1.96
12	1.77	2.02	2.68	2.28	2.16	2.70	2.93	2.66
13	1.95	1.80	2.91	2.14	2.03	3.22	3.32	3.24
14	1.80	1.90	3.17	1.97	1.93	2.88	2.85	2.58
15	2.60	2.42	2.35	2.21	2.46	2.42	2.91	2.82
16	1.62	2.55	3.14	2.07	2.07	3.28	2.92	2.77
17	1.88	1.73	3.11	2.14	2.40	2.50	2.94	2.62
18	1.62	1.72	2.64	2.22	2.63	2.68	2.42	2.26
19	2.11	2.38	2.62	2.04	2.61	2.90	2.87	2.50
20	1.54	2.08	3.47	2.32	2.21	3.28	3.00	2.58
21	1.92	2.08	2.55	2.15	2.31	3.36	3.32	3.02
22	1.94	2.28	3.08	2.51	2.01	2.22	2.82	3.20
23	1.45	1.62	2.35	1.71	2.24	2.74	2.77	2.72
24	1.83	1.70	2.74	2.24	2.44	3.01	3.08	2.84
25	1.42	1.64	2.55	1.51	2.75	3.50	3.17	2.66
26	1.52	1.76	2.77	2.08	2.18	2.56	2.90	2.30
27	1.46	1.92	2.84	2.60	1.88	2.56	2.78	2.70
28	1.69	1.86	2.90	1.81	2.36	1.98	2.94	2.24
29	2.23	2.58	2.80	2.25	2.26	2.76	2.54	2.28
30	1.53	3.04	2.82	1.82	2.33	2.44	2.31	2.06
31	1.57	2.04	2.92	2.00	2.21	2.44	2.66	2.85
32	1.64	1.56	3.08	2.31	2.21	2.94	3.01	2.70
33	1.47	1.54	3.42	2.71	2.03	2.70	3.33	3.20
34	1.55	2.24	2.98	1.90	2.08	2.26	2.75	2.36
35	1.60	2.18	2.84	1.74	2.63	2.50	2.76	2.46

Contd.....

Sch. Code	D	H	E	I	A	P	T	C
36	1.73	2.38	3.54	2.58	2.05	2.84	2.91	2.64
37	1.86	2.30	3.10	2.14	2.51	3.14	2.75	2.42
38	1.44	1.60	3.10	2.17	1.75	2.90	3.18	2.80
39	1.31	1.30	3.15	2.01	2.03	2.32	2.50	1.76
40	1.73	2.08	2.84	2.14	2.28	2.90	2.93	2.76
41	1.94	1.80	2.90	2.04	2.33	3.46	3.21	2.60
42	1.62	2.38	3.18	1.92	2.29	2.75	2.66	2.20
43	2.03	2.75	2.69	2.00	2.29	2.67	3.25	2.99
44	1.43	2.05	2.92	1.98	1.83	2.73	3.00	2.33
45	2.12	2.34	2.87	2.55	2.40	3.02	2.91	2.82
46	1.58	1.84	2.88	2.06	2.16	2.86	3.00	2.75
47	2.03	2.20	2.87	2.45	2.11	2.78	2.80	3.04
48	1.70	1.80	3.31	2.30	2.36	3.44	3.35	3.26
49	1.77	1.82	2.92	1.87	2.18	3.04	3.02	2.73
50	1.90	2.56	3.07	2.58	1.93	2.66	3.28	2.78
51	1.82	2.28	2.89	2.44	2.26	2.91	2.93	2.82
52	2.17	2.70	2.62	2.34	2.36	2.52	2.76	2.80
53	1.55	1.71	3.12	2.25	2.05	2.64	3.58	2.77
54	1.58	2.00	3.11	2.02	2.28	2.88	2.82	2.98
55	1.55	1.55	2.71	1.82	2.12	2.88	2.60	2.55
56	1.81	2.35	2.94	2.12	2.41	3.17	2.97	2.80
57	1.71	2.48	2.75	2.30	2.21	2.54	2.23	2.08
58	1.70	1.98	2.28	2.42	1.83	2.44	2.40	2.68
59	1.74	2.31	2.85	2.26	2.05	2.71	3.00	2.57
60	1.39	2.22	2.81	1.78	2.43	1.92	1.71	1.58
61	1.65	2.08	3.14	2.35	1.98	3.38	3.26	2.96
62	1.95	2.50	2.81	2.28	2.74	2.58	3.08	2.50
63	2.28	2.24	2.40	2.10	2.66	2.64	2.31	2.44
64	1.63	1.87	2.64	2.23	2.12	2.97	2.98	2.72
65	1.40	1.13	2.44	1.72	1.86	2.02	3.11	2.40
66	2.00	2.00	1.42	1.28	3.00	2.60	1.66	2.60
67	1.37	2.20	3.04	1.77	2.27	3.33	2.81	2.26
68	1.50	1.57	2.85	1.97	2.59	1.68	2.82	2.68
69	1.54	1.86	2.82	1.81	1.78	2.82	3.34	2.70
70	1.74	1.60	2.74	2.06	2.51	2.51	2.67	2.60

Appendix II

School Profiles of 70 Schools

Sch. Code	Sub-test Scores							
	Disen- gage- ment	Hin- dran ce	Esprit	Intimacy	Aloof- ness	Prod- uct- ion Emph- asis	Thrust	Con- sider- ation
	D	H	E	I	A	P	T	C
1	57.33*	53.17	52.24	54.41	60.74	52.42	38.08	31.81
2	69.60	58.31	40.12	53.75	52.12	36.86	44.84	44.41
3	70.00	64.91	44.72	38.62	38.62	43.46	42.07	57.79
4	66.25	52.50	33.69	51.81	44.94	56.87	45.56	48.63
5	58.86	54.79	53.01	55.12	32.93	53.74	51.54	40.33
6	47.55	58.97	55.35	48.91	66.38	43.10	46.45	33.42
7	46.11	38.79	51.61	36.38	54.23	54.83	59.99	59.39
8	34.46	40.34	55.65	53.45	49.21	47.80	58.59	60.90
9	52.39	66.98	43.21	37.49	63.15	46.67	41.32	48.87
10	43.61	38.94	53.78	65.06	39.28	55.58	55.06	52.96
11	59.80	46.71	48.36	45.82	56.37	38.22	37.67	67.40
12	53.10	47.01	42.76	61.15	43.11	47.13	53.68	52.53
13	52.64	43.65	48.96	48.17	44.54	53.33	53.09	55.69
14	57.19	41.75	66.51	41.94	33.01	57.48	51.75	50.39
15	72.86	54.41	38.35	47.71	50.11	40.35	46.69	49.45
16	43.41	60.32	52.86	45.91	42.97	56.83	48.57	50.45
17	58.61	33.72	58.61	50.15	55.69	41.31	52.34	49.93
18	47.60	39.39	49.00	58.27	68.94	52.13	41.86	43.00
19	65.02	58.34	39.95	41.79	58.03	49.39	45.77	42.03
20	35.04	46.84	64.06	53.93	44.07	61.29	50.06	44.97
21	54.32	44.38	35.34	44.38	45.48	62.19	57.26	56.99
22	55.99	54.34	52.34	60.11	37.55	32.30	45.15	62.22
23	42.56	39.81	45.19	41.00	57.25	57.62	55.75	61.25
24	53.23	28.78	44.31	52.61	55.23	55.99	54.54	55.54
25	40.99	40.84	46.86	36.09	62.39	64.14	56.55	52.24
26	41.84	40.92	55.50	54.75	53.50	50.17	59.08	44.84
27	39.35	47.26	52.58	68.61	40.10	47.53	50.48	54.47
28	53.64	46.51	59.30	47.06	61.31	27.77	59.61	42.79
29	67.78	63.79	46.12	50.49	46.61	46.76	39.89	38.60
30	45.24	74.18	51.40	44.44	52.90	46.54	43.28	42.13
31	41.22	52.61	57.39	46.44	51.13	41.48	46.44	63.73
32	44.59	27.89	57.71	58.11	48.17	55.88	54.73	53.04
33	39.52	35.21	57.92	62.40	43.06	47.29	55.92	58.90
34	44.07	64.14	60.42	44.93	47.93	39.72	52.36	46.86
35	44.49	57.96	52.99	35.31	67.41	44.76	49.80	47.48

Contd.....

Sch. Code	D	H	E	I	A	P	T	C
36	43.08	58.01	64.73	63.49	35.00	46.16	45.14	44.38
37	53.58	59.16	55.05	43.16	58.00	60.74	37.68	32.63
38	40.24	37.88	58.36	53.82	37.97	55.75	59.37	56.96
39	40.44	32.17	71.72	58.39	54.75	51.11	53.76	37.72
40	45.37	48.21	47.31	47.31	48.06	56.12	51.19	56.87
41	57.05	35.84	48.34	42.77	48.84	65.82	55.70	45.95
42	43.68	67.22	62.86	41.13	52.63	51.20	44.96	36.31
43	57.30	67.87	41.19	39.85	45.13	42.23	53.06	53.63
44	37.86	56.35	59.78	49.86	38.58	49.57	61.28	47.07
45	67.89	54.19	38.39	62.47	44.38	47.91	38.77	46.01
46	47.86	47.66	50.93	49.51	49.32	51.39	51.68	51.74
47	97.99	52.29	31.43	85.14	00.29	29.15	19.14	84.57
48	36.36	45.29	53.64	46.57	42.86	60.71	53.93	61.10
49	52.66	37.94	53.90	38.16	47.13	60.14	55.92	54.81
50	55.49	47.10	53.46	64.87	34.82	44.26	58.21	51.85
51	48.86	57.38	44.09	63.75	40.80	48.75	44.55	40.80
52	63.54	66.12	40.14	51.57	47.62	39.30	42.60	49.24
53	41.00	37.15	56.86	54.12	43.03	47.04	67.02	54.01
54	38.62	46.01	58.46	43.54	49.92	53.38	47.85	62.69
55	46.85	34.79	54.52	44.11	52.19	61.78	50.41	55.82
56	47.08	61.45	45.62	39.33	50.00	61.00	45.62	50.22
57	50.95	67.83	50.45	58.44	50.56	46.87	37.20	37.87
58	53.26	52.07	41.24	66.34	40.05	46.81	43.55	57.10
59	48.50	62.92	49.21	55.75	37.26	46.55	53.81	46.46
60	46.39	63.19	58.55	49.38	62.95	43.24	38.34	38.09
61	40.25	45.65	53.25	53.62	34.74	62.14	55.58	55.15
62	56.04	64.17	41.94	49.71	63.58	36.57	49.63	38.36
63	68.44	53.76	40.97	47.89	58.69	46.54	38.82	45.19
64	40.61	36.62	42.05	59.52	41.69	63.38	58.19	57.95
65	47.27	30.53	53.66	48.56	50.00	45.21	67.87	56.90
66	60.01	52.77	37.30	38.85	65.75	51.96	39.83	52.67
67	43.38	53.52	53.52	45.44	51.36	57.64	50.74	47.00
68	45.84	40.42	55.51	50.41	63.88	33.23	54.38	56.55
69	43.96	46.15	53.62	41.83	37.41	55.46	65.76	56.15
70	54.13	31.88	51.30	50.65	64.64	46.01	48.19	53.48

*The numbers represent double-standardized scores (both normatively and ipsatively), with a mean of 50 and a standard deviation of ten.

Appendix III

Prototypic Profiles for Six Social Climates

Climates	Group's Characteristics				Leader's Characteristics			
	Disen- gage- ment	Hin- dran ce	Esprit	Inti- macy	Aloof- ness	Prod- uct- ion Emph- asis	Thwrst	Con- sider- ation
Open	43*	43	63	50	42	43	61	55
Autonomous	40	41	55	62	61	39	53	50
Controlled	38	57	54	40	55	63	51	45
Familiar	60	42	50	58	44	37	52	59
Paternal	65	46	45	46	38	55	51	55
Closed	62	53	38	54	55	54	41	44

* The numbers represent double-standardized scores (both normatively and ipsatively), with a mean of 50 and a standard deviation of ten.

Appendix IV

Absolute Difference Score between School Profile and each of Prototypic Profiles

School Code	Social Climates						Identified Climate
	Open 1	Autonomous 2	Controlled 3	Familiar 4	Paternal 5	Closed 6	
1	113	87	85	82	93	42*	Closed
2	112	95	97	70	79	39*	Closed
3	103	132	111	78	56*	84*	Paternal
4	102	72	89	76	44	34*	Closed
5	87	96	84	67	54*	58	Paternal
6	91	72	70*	103	110	79	Controlled
7	51*	76	64	77	68	98	Open
8	42*	55	81	64	87	97	Open
9	118	96	76	111	94	66*	Closed
10	53*	54	84	63	54	100	Open
11	94	87	105	54*	69	69	Familiar
12	59	62	97	41*	48	68	Familiar
13	49	72	74	41	32*	70	Paternal
14	64	97	85	76	51*	100	Paternal
15	99	96	100	71	62	49*	Closed
16	63	80	40*	83	58	78	Controlled
17	59	50*	88	51	74	78	Autonomous
18	98	59*	87	72	95	61	Autonomous
19	118	95	69	96	65	37*	Closed
20	56	73	51*	88	81	87	Controlled
21	82	125	71	70	47*	77	Paternal
22	83	80	114	41*	74	88	Familiar
23	71	72	60*	80	66	90	Controlled
24	77	80	88	67	60*	68	Paternal
25	82	67	51*	102	83	101	Controlled
26	46*	79	59	70	85	75	Open
27	54	52*	83	62	71	98	Autonomous
28	69	64*	90	81	99	94	Autonomous
29	109	118	96	87	70	50*	Closed
30	97	94	60*	107	100	74	Controlled
31	47*	64	66	71	84	90	Open
32	57*	59	84	69	80	101	Open
33	42*	47	97	54	87	117	Open
34	56*	67	57	80	89	95	Open
35	87	68	46*	102	100	90	Controlled

Contd.....

School Code	1	2	3	4	5	6	7
36	67*	79	84	94	100	92	Open
37	121	110	52*	121	98	66	Controlled
38	38*	67	83	70	65	107	Open
39	76	61*	84	99	109	103	Autonomous
40	57	74	56	61	38*	70	Paternal
41	87	94	64	77	60*	78	Paternal
42	88	101	55*	124	109	87	Controlled
43	84	103	85	68	63*	81	Paternal
44	39*	68	58	93	80	96	Open
45	111	101	110	73	68	36*	Closed
46	49	57	58	53	48*	64	Paternal
47	259	254	294	205*	218	218	Familiar
48	53	74	52*	71	60	116	Controlled
49	63	84	62	59	56*	96	Paternal
50	55	64	106	49*	62	94	Familiar
51	90	84	83	78	75	59*	Closed
52	103	97	104	69	71	48*	Closed
53	30*	59	93	66	83	111	Open
54	57	70	56*	77	66	92	Controlled
55	66	72	52*	77	64	92	Controlled
56	97	99	39*	100	69	68	Controlled
57	102	93	87	88	105	66*	Closed
58	82	97	110	58	61	53*	Closed
59	70	79	75	68*	69	77	Familiar
60	91	78	76*	117	120	80	Controlled
61	51*	72	63	73	56	98	Open
62	111	85	90	85	96	66*	Closed
63	113	98	86	91	68	27*	Closed
64	65*	76	88	69	72	101	Open
65	44*	68	96	77	86	112	Open
66	119	108	86	97	70	42*	Closed
67	67	78	24*	87	63	66	Controlled
68	58	37*	91	58	93	91	Autonomous
69	44*	89	71	82	51	110	Open
70	76	57*	93	64	77	79	Autonomous

* This indicates the lowest absolute difference

Appendix V

School Profiles of 70 Schools
Grouped in respect to Six Social Climates

Sub-test Scores								
Sch. Code	Disen- gage- ment	Hin- dran- ce	Esprit	Inti- macy	Aloof- ness	Prod- uct ion Emph- asis	Thrust	Con- sider- ation
	D	H	E	I	A	P	T	C
Open								
7	46	39	52	36	54	55	60	59
8	34	40	56	53	49	48	59	61
10	44	39	54	65	39	56	55	53
26	42	41	55	55	53	50	59	45
31	41	53	57	46	51	42	46	64
32	45	28	58	58	48	56	55	53
33	40	35	58	62	43	47	56	59
34	44	64	60	45	48	40	52	47
36	43	58	65	63	35	46	45	44
38	40	38	58	54	38	56	59	57
44	38	56	60	50	39	50	61	47
53	41	37	57	54	43	47	67	54
61	40	46	53	54	35	62	56	55
64	41	37	42	60	42	63	58	58
65	47	31	54	49	50	45	68	57
69	44	46	54	42	37	55	66	56
Autonomous								
17	59	34	59	50	56	41	52	50
18	48	39	49	58	69	52	42	43
27	39	47	53	69	40	48	50	54
28	54	47	59	47	61	28	60	43
39	40	32	72	58	55	51	54	38
68	46	40	56	50	64	33	54	57
70	54	32	51	51	65	46	48	53
Controlled								
6	48	59	55	49	66	43	46	33
16	43	60	53	46	43	57	49	50
20	35	47	64	54	44	61	50	45
23	43	40	45	41	57	58	56	61
25	41	41	47	36	62	64	57	52
30	45	74	51	44	53	47	43	42

Contd.....

Sch. Code	D	H	E	I	A	P	T	C
35	44	58	53	35	67	45	50	47
37	54	59	55	43	58	61	38	33
42	44	67	63	41	53	51	45	36
48	36	45	54	47	43	61	54	61
54	39	46	58	44	50	53	48	63
55	47	35	55	44	52	62	50	56
56	47	61	46	39	50	61	46	50
60	46	63	59	49	63	43	38	38
67	43	53	54	45	51	58	51	47
Familiar								
11	60	47	48	46	56	38	38	67
12	53	47	43	61	43	47	54	53
22	56	54	52	60	38	32	45	62
47	98	52	31	85	00	29	19	85
50	55	47	53	65	35	44	58	52
59	48	63	49	56	37	47	54	46
Paternal								
3	70	65	45	39	39	43	42	58
5	59	55	53	55	33	54	52	40
13	53	44	49	48	45	53	53	56
14	57	42	67	42	33	57	52	50
21	54	44	35	44	45	62	57	57
24	53	29	44	53	55	56	55	56
40	45	48	47	47	48	56	51	57
41	57	36	48	43	49	66	56	46
43	57	68	41	40	45	42	53	54
46	48	48	51	50	49	51	52	52
49	53	38	54	38	47	60	56	55
Closed								
1	57	53	52	54	61	52	38	32
2	70	58	40	54	52	37	45	44
4	66	52	34	52	45	57	46	49
9	52	67	43	37	63	47	41	49
15	73	54	38	48	50	40	47	49
19	65	58	40	42	58	49	46	42
29	68	64	46	50	47	47	40	39
45	68	54	38	62	44	48	39	46
51	49	57	44	64	41	49	45	41
52	64	66	40	52	48	39	43	49
57	51	68	50	58	51	47	37	38
58	53	52	41	66	40	47	44	57
62	56	64	42	50	64	37	50	38
63	68	54	41	48	59	47	39	45
66	60	53	37	39	66	52	40	54

Appendix VI

Profile Scores of Selected 18 Schools

School Code No.	Climate Group	Sub-test Scores							
		D	H	E	I	A	P	T	C
38	Open	40	38	58	54	38	56	59	57
44	Open	38	56	60	50	39	50	61	47
65	Open	47	31	54	49	50	45	68	57
27	Autonomous	39	47	53	69	40	48	50	54
68	Autonomous	46	40	56	50	64	33	54	57
70	Autonomous	54	32	51	51	65	46	48	53
16	Controlled	43	60	53	46	43	57	49	50
35	Controlled	44	58	53	35	67	45	50	47
67	Controlled	43	53	54	45	51	58	51	47
11	Familiar	60	47	48	46	56	38	38	67
22	Familiar	56	54	52	60	38	32	45	62
50	Familiar	55	47	53	65	35	44	58	52
13	Paternal	53	44	49	48	45	53	53	56
14	Paternal	57	42	67	42	33	57	52	50
21	Paternal	54	44	35	44	45	62	57	57
01	Closed	57	53	52	54	61	52	38	32
02	Closed	70	58	40	54	52	37	45	44
66	Closed	60	53	37	39	66	52	40	54

Appendix VII

School wise Mean and Standard Deviation of Scores
on Personal Social Adjustment related Variables:
Activity, Hypomanic Temperament, Moral values,
and Dominance, for Six Climate Groups.

Climate Group	Sch. Code	N	Activity		Hypomanic Temp.		Moral values		Dominance	
			Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
Open	38	58	23.26	3.94	20.28	3.67	24.71	2.91	16.48	3.91
	44	32	23.38	3.21	17.31	3.84	24.47	2.01	15.66	2.87
	65	39	22.85	3.89	17.21	3.88	25.13	2.34	17.21	3.49
			23.20		18.27		24.77		16.45	
Autonomous	27	35	24.54	3.21	18.06	3.81	25.83	2.11	15.46	3.34
	68	28	22.39	4.51	20.29	4.63	24.46	3.28	18.00	3.29
	70	18	23.00	4.29	17.83	4.33	25.44	2.73	18.17	3.78
			23.31		18.73		25.24		17.21	
Controlled	16	58	19.95	5.13	17.60	3.53	22.47	3.62	17.17	3.65
	35	47	21.09	5.03	17.47	4.48	23.45	3.73	15.57	2.41
	67	24	23.46	4.13	20.04	4.86	24.67	5.52	18.79	6.00
			21.50		18.37		23.53		17.18	
Familiar	11	41	22.39	4.07	19.07	4.49	24.61	2.71	16.29	3.85
	22	41	21.76	3.67	19.29	3.69	23.17	2.73	16.90	4.04
	50	35	20.06	4.51	17.74	3.58	24.11	2.99	16.77	4.11
			21.40		18.70		23.96		16.65	
Paternal	13	41	21.22	4.12	19.46	3.34	23.05	2.90	17.56	3.72
	14	30	20.17	5.37	18.27	3.04	23.30	3.25	16.90	3.23
	21	36	24.03	3.63	18.06	4.42	24.08	2.58	17.67	2.73
			21.81		18.60		23.48		17.38	
Closed	01	22	21.54	5.21	20.86	3.80	23.00	3.51	17.77	3.96
	02	31	22.22	3.73	17.84	3.95	25.32	2.38	17.48	3.34
	66	47	22.94	3.46	17.32	4.28	24.77	2.98	14.94	3.75
			22.23		18.67		24.36		16.73	

Appendix VIII

School wise Mean and Standard Deviation of Scores on Personal Social Adjustment related variables: Paranoid Tendency, Depressive Tendency, Emotional Instability, and Introversion, for Six Climate-Groups

Climate Group	Sch. Code	N	Paranoid Tendency		Depressive Tendency		Emotional Instability		Introversion	
			Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
Open	38	58	15.71	5.00	13.36	3.49	08.83	3.96	12.91	4.34
	44	32	12.41	5.67	11.28	3.26	06.75	3.88	09.00	4.24
	65	39	15.49	5.88	11.79	4.79	09.33	4.50	13.05	5.35
			14.54		12.14		08.30		11.65	
Autonomous	27	35	15.57	6.36	13.34	4.07	10.09	4.99	11.80	5.49
	68	28	17.96	6.43	16.25	5.76	12.79	4.69	15.82	6.24
	70	18	17.50	6.87	15.56	4.72	11.39	6.30	14.83	4.76
			17.01		15.05		11.42		14.15	
Controlled	16	58	17.47	4.72	13.36	4.18	11.24	4.58	15.36	4.80
	35	47	15.49	5.72	13.79	4.11	10.79	4.87	13.26	4.23
	67	24	14.04	4.11	16.25	4.51	09.58	4.39	13.38	4.28
			15.66		14.47		10.54		14.00	
Familiar	11	41	17.49	5.27	14.07	4.14	10.00	4.52	14.90	4.74
	22	41	17.27	5.22	13.36	4.32	11.83	4.67	15.71	4.58
	50	35	15.20	5.96	14.43	4.52	09.51	4.54	12.80	4.84
			16.65		13.95		10.45		14.47	
Paternal	13	41	17.54	4.52	15.39	4.67	11.22	3.43	14.41	4.10
	14	30	17.30	5.16	14.27	4.27	10.73	5.16	14.07	4.11
	21	36	16.36	5.31	14.67	3.18	09.00	4.27	12.06	4.41
			17.07	4.78	14.78		10.32		13.51	
Closed	01	22	18.23	4.16	13.55	4.60	09.09	4.26	14.86	4.78
	02	31	16.65	5.34	14.77	3.76	09.97	3.67	14.52	4.67
	66	47	14.15	4.77	12.47	3.87	08.49	3.42	11.55	3.34
			16.34		13.60		09.18		13.64	

Appendix IX

School wise Mean and Standard Deviation of Scores on Value related Variables: Attitude Towards Parents, Moral Values, Teachers and Social Values for Six - Climate Groups

Climate Group	Sch. code	N	Parents		Moral Values		Teacher		Social Values	
			Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
Open	38	58	25.28	3.57	25.84	2.60	27.38	2.95	23.41	3.42
	44	32	23.38	3.82	24.28	3.70	26.22	3.12	23.53	3.34
	65	39	25.02	3.66	25.05	3.20	25.74	3.07	22.21	2.89
			24.56		25.06		26.45		23.05	
Autonomous	27	35	27.54	2.60	26.51	3.50	28.20	2.28	24.80	3.13
	68	28	25.43	2.41	24.43	3.42	25.50	3.28	23.32	2.72
	70	18	24.56	3.16	21.67	3.83	25.72	2.57	21.05	2.81
			25.84		24.20		26.47		23.06	
Controlled	16	58	26.21	2.96	26.14	3.04	26.62	2.76	23.24	3.30
	35	47	26.53	2.34	26.28	3.17	26.51	3.46	23.55	3.74
	67	24	27.79	2.78	26.92	2.13	28.08	2.63	24.08	2.46
			26.84		26.45		27.07		23.62	
Familiar	11	41	26.15	3.25	25.66	3.76	26.85	3.25	24.56	3.38
	22	41	25.80	3.54	25.02	3.49	25.85	3.74	21.56	3.03
	50	35	24.34	4.05	24.03	3.34	25.66	3.65	21.88	3.18
			25.43		24.90		26.12		22.67	
Paternal	13	41	24.46	3.80	24.93	2.78	25.20	3.64	22.10	3.01
	14	30	24.07	3.94	23.97	4.24	25.03	4.13	21.97	2.05
	21	36	24.58	3.30	24.31	3.74	25.81	2.76	22.83	3.19
			24.37		24.57		25.35		22.30	
Closed	01	22	24.73	2.99	24.45	2.95	26.23	3.06	21.82	2.44
	02	31	22.65	4.16	24.03	3.58	25.81	3.52	21.45	3.59
	66	47	27.00	2.32	26.11	2.78	27.53	2.52	23.79	3.12
			24.80		24.86		26.52		22.35	

Appendix X

School wise Mean and Standard Deviation of Scores
on Value related Variables: Attitude Towards
Civic Values, Religion, Boy-Girl Relationship and
Education for 6 Climate Groups

Climate Group	Sch. code	N	Civic Values		Religion		Boy-Girl relationship		Education	
			Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
Open	38	58	25.62	2.87	23.09	3.80	23.48	2.93	25.57	2.83
	44	32	24.38	3.50	23.75	4.14	25.31	3.36	24.78	3.54
	65	39	24.28	3.76	22.92	3.87	23.44	2.89	24.72	3.39
			24.76		23.25		24.08		25.02	
Autonomous	27	35	26.97	3.40	26.09	3.23	25.60	2.91	26.03	3.18
	68	28	24.96	3.55	24.71	3.30	23.18	2.83	24.71	3.23
	70	18	22.67	3.47	23.61	2.33	22.56	3.58	23.61	3.83
			24.87		24.80		23.45		24.78	
Controlled	16	58	25.55	3.54	22.79	4.66	24.07	2.93	26.26	3.42
	35	47	25.57	3.60	24.55	3.58	24.04	3.17	26.06	3.34
	67	24	24.04	3.34	25.58	3.53	23.92	3.29	25.75	2.96
			25.05		24.31		24.01		26.02	
Familiar	11	41	25.98	3.41	22.71	3.15	24.24	2.57	26.68	2.91
	22	41	24.29	3.44	23.90	3.39	22.93	2.46	25.95	2.78
	50	35	22.80	3.88	24.60	4.01	22.71	3.10	24.28	4.29
			24.36		23.74		23.29		25.64	
Paternal	13	41	22.32	3.76	23.49	3.35	22.27	3.11	23.61	2.64
	14	30	23.77	3.79	23.07	3.76	22.73	2.85	24.33	3.24
	21	36	23.97	3.88	23.44	3.98	23.22	2.98	23.86	4.55
			23.35		23.33		22.74		23.93	
Closed	01	22	24.14	2.78	24.64	1.94	23.86	2.68	22.59	2.48
	02	31	21.81	5.05	24.52	3.94	23.32	3.56	23.06	4.69
	66	47	26.28	2.61	24.81	3.43	23.70	3.28	26.70	2.59
			24.08		24.66		23.63		24.12	

Appendix XI

School wise Mean and Standard Deviation of Scores on Variables related to Attitude Towards Schools, Educational Practices, Perceptions of How Teachers Teach, and Scholastic Performance for 6 Climate Groups

Climate Group	Sch. code	N	School		Edn. Practices		How Teachers Teach		Scholastic Performance (in Radians)	
			Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
Open	38	58	21.69	2.46	14.24	2.83	63.75	10.60	2.26	
	44	32	20.53	2.49	13.69	3.02	67.75	7.04	1.78	
	65	39	20.23	3.36	14.41	2.65	63.70	9.05	1.55	
			20.82		14.11		65.06		1.86	
Auto-nomous	27	35	20.54	2.51	15.00	3.46	62.85	9.01	1.71	
	68	28	18.32	3.05	12.78	2.75	67.60	9.07	1.98	
	70	18	20.05	1.90	13.83	2.92	58.30	8.79	1.78	
			19.64		13.87		62.92		1.82	
Controlled	16	58	18.90	3.70	13.47	3.23	68.35	6.17	1.89	
	35	47	19.07	3.24	13.91	3.42	70.01	6.62	2.24	
	67	24	20.29	2.93	13.83	2.95	69.00	10.22	1.85	
			19.43		13.74		69.12		1.99	
Familiar	11	41	20.83	1.88	13.63	3.17	58.80	14.16	2.02	
	22	41	19.07	3.48	13.24	3.17	67.01	9.65	1.73	
	50	35	19.57	2.95	12.54	3.80	65.15	7.16	1.83	
			19.82		13.14		63.65		1.86	
Paternal	13	41	19.76	1.95	12.37	2.92	72.80	5.84	1.09	
	14	30	18.43	3.57	13.27	3.02	68.85	8.21	2.07	
	21	36	20.83	3.10	13.75	3.50	67.60	6.53	1.73	
			19.67		13.13		69.75		1.63	
Closed	01	22	18.86	4.47	10.73	3.66	67.25	9.58	1.57	
	02	31	20.87	2.37	13.68	3.23	65.35	7.13	1.96	
	66	47	22.06	1.73	15.21	3.09	50.71	9.58	2.60	
			20.60		13.21		61.10		2.06	

-: 130 :-

Appendix XII

Main Calculations for Multivariate Analysis of Variance

For eight variables related to personal social adjustment:

$$\Lambda = \frac{|W|}{|T|} = .0018$$

$$N = 18, t = 8, k = 6$$

$$F = \frac{1 - \frac{\Lambda}{s}}{\frac{\Lambda}{s}} \times \frac{ms - v}{t(k-1)}$$

$$m = \frac{2N - t - k - 2}{2} = 10$$

$$v = \frac{t(k-1) - 2}{2} = 19$$

$$= \frac{.8208}{.1792} \times \frac{24.5880}{40}$$

$$s = \sqrt{\frac{t^2(k-1)^2 - 4}{t^2 + (k-1)^2 - 5}} = 4.3588$$

$$= 2.81$$

For eight variables related to values:

$$\Lambda = .0198$$

$$N = 18, t = 8, k = 6$$

$$F = \frac{1 - .2973}{.2973} \times \frac{24.5880}{40}$$

$$m = 10$$

$$v = 19$$

$$= 1.45$$

$$s = 4.3588$$

Appendix XIII

Psychometric Tools Used In The Study
(English Version)

Climate Description Questionnaire (Modified Version)	132
The Personality Traits Inventory	137
How Teachers Teach Inventory	145
Students Views About Their School Questionnaire	148
Attitude Towards Education Questionnaire	151
The Value Inventory	154

Psychometric Tools Used In The Study
(Gujarati Version)

The Personality Traits Inventory	159
How Teachers Teach Inventory	165
Students Views About Their School Questionnaire	169
Attitude Towards Education Questionnaire	171
The Value Inventory	173

Modified Version of Climate Description
Questionnaire*

Directions:

This is a study about the Social Climate in schools. Below are given a number of statements. Please read each statement carefully and indicate (by checking the appropriate number) to what extent each statement characterizes your school.

If the behaviour reflected in the statement occurs rarely in your school check 1; if it occurs sometimes check 2; if it often occurs check 3; and if it occurs very frequently check 4.

1. Rarely occurs
2. Sometimes occurs
3. Often occurs
4. Occurs very frequently.

Do not write your name on this questionnaire

1.	Teachers' closest friends are other staff members at this school.	1	2	3	4
2.	The mannerisms of teachers at this school are annoying.	1	2	3	4
3.	Teachers spend time after school with students who have individual problems.	1	2	3	4
4.	Instructions for the operation of teaching aids are available.**	1	2	3	4
5.	Teachers invite other staff members to visit them at home.	1	2	3	4
6.	There is a minority group of teachers who always oppose the majority.	1	2	3	4
7.	Copies of text-books are available for classroom use.	1	2	3	4
8.	Sufficient time is given to prepare class reports.**	1	2	3	4

9.	Teachers know the family background of other staff members.	1	2	3	4
10.	Teachers exert group pressure on nonconforming staff members.	1	2	3	4
11.	In staff meetings, there is the feeling of "let's get things done."	1	2	3	4
12.	Administrative paper work is burdensome at this school.	1	2	3	4
13.	Teachers talk about their personal life to other staff members.	1	2	3	4
14.	Teachers seek special favors from the principal.	1	2	3	4
15.	School supplies are readily available for use in classwork.	1	2	3	4
16.	Student progress reports require too much work.	1	2	3	4
17.	Teachers have fun socializing together during school time.	1	2	3	4
18.	Teachers interrupt other staff members who are talking in staff meetings.	1	2	3	4
19.	Most of the teachers here accept the faults of their colleagues.	1	2	3	4
20.	Teachers have too many committees to look after.	1	2	3	4
21.	There is considerable laughter when teachers gather informally.	1	2	3	4
22.	Teachers ask nonsensical questions in staff meetings.	1	2	3	4
23.	Lockers or almirahs are available for keeping personal things.	1	2	3	4
24.	Routine duties interfere with the job of teaching.	1	2	3	4
25.	Teachers prepare administrative reports by themselves.**	1	2	3	4

26.	Teachers talk in staff meetings without any specific purpose.	1	2	3	4
27.	Teachers at this school show much school spirit.	1	2	3	4
28.	The principal goes out of his way to help teachers.	1	2	3	4
29.	The principal helps teachers solve personal problems.	1	2	3	4
30.	Teachers at this school stay by themselves.	1	2	3	4
31.	The teachers accomplish their work with great vim, vigor, and pleasure.	1	2	3	4
32.	The principal sets an example by working hard himself.	1	2	3	4
33.	The principal does personal favors for teachers.	1	2	3	4
34.	Teachers eat lunch by themselves in their own classrooms.	1	2	3	4
35.	The morale of the teachers is high.	1	2	3	4
36.	The principal uses constructive criticism.	1	2	3	4
37.	The principal stays after school to help teachers finish their work.	1	2	3	4
38.	Teachers socialize together in small select groups.	1	2	3	4
39.	The principal makes all class-scheduling decisions.	1	2	3	4
40.	Teachers are contacted by the principal each day.	1	2	3	4
41.	The principal is well prepared when he speaks at school functions.	1	2	3	4
42.	The principal helps staff members settle minor differences.	1	2	3	4

43.	The principal schedules the work for the teachers.	1	2	3	4
44.	Teachers leave the grounds during the school day.	1	2	3	4
45.	Teachers help select which g courses will be taught.	1	2	3	4
46.	The principal corrects teachers' mistakes.	1	2	3	4
47.	The principal talks a great deal.	1	2	3	4
48.	The principal explains his reasons for criticism to teachers.	1	2	3	4
49.	The principal tries to get better salaries for teachers.	1	2	3	4
50.	Extra duty for teachers is posted conspicuously.	1	2	3	4
51.	The rules set by the principal are never questioned.	1	2	3	4
52.	The principal looks out for the personal welfare of teachers.	1	2	3	4
53.	School clerical service is available for teachers' use.**	1	2	3	4
54.	The principal runs the staff meetings like a business conference.	1	2	3	4
55.	The principal is in the building before teachers arrive.	1	2	3	4
56.	Teachers work together preparing administrative reports.	1	2	3	4
57.	Staff meetings are organized according to a tight agenda.	1	2	3	4
58.	Staff meetings are mainly principal-report meetings.	1	2	3	4
59.	The principal tells teachers of new ideas he has run across.	1	2	3	4

60.	Teachers talk about leaving the school system.	1	2	3	4
61.	The principal checks the subject-matter ability of teachers.	1	2	3	4
62.	The principal is easy to understand.	1	2	3	4
63.	Teachers are informed of the results of a supervisor's visit.**	1	2	3	4
64.	The principal insures that teachers work to their full capacity.	1	2	3	4

* Item numbers that compose four subtests:
Teachers' Behaviour

Disengagement; 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 38, 60.

Hindrance; 4, 8, 12, 16, 20, 24.

Esprit; 3, 7, 11, 15, 19, 21, 23, 27, 31, 35.

Intimacy; 1, 5, 9, 13, 17, 25, 56.

Item numbers that compose four subtests:
Principals' Behaviour

Aloofness; 34, 40, 44, 51, 53, 54, 57, 58, 63.

Production Emphasis; 39, 43, 46, 47, 50, 61, 64.

Thrust; 28, 32, 36, 41, 48, 52, 55, 59, 62.

Consideration; 29, 33, 37, 42, 45, 49.

** Scored negatively.

Personality Traits Inventory

Directions: This inventory consists of 120 statements relating to your attitudes, interests, feelings and habits in everyday life. There is no right or wrong answer. But some statements are applicable or true in your case and some are not.

Please read each statement carefully and if it is usually or generally true for yourself underline Yes; if it is not true or rarely true underline No against it.

If you fail to decide, underline the question Mark ?, but you should try to answer 'Yes' or 'No' as far as possible.

Answer each question truthfully and frankly. All your answers will be absolutely confidential and used for scientific purposes. If you like, you may not write your name to maintain strict confidentiality.

Do not spend much time on the exact shade of meaning of each question.

If you want to change any answer, put a cross X on your first answer and underline the more appropriate answer on the left-hand margin.

Personality Traits Inventory*

1.	I am active most of the time	Yes	No	?
2.	My interests change rapidly	Yes	No	?
3.	I keep most of my resolutions	Yes	No	?
4.	When I disagree with my superiors or teachers I do not hesitate to express so	Yes	No	?
5.	I think everyone will tell a lie to save himself out of danger	Yes	No	?
6.	I feel that I am inferior to others	Yes	No	?
7.	My mood often changes without apparent causes	Yes	No	?
8.	I can live alone far from anyone else	Yes	No	?
9.	I tend to take up more work than I can finish well**	Yes	No	?
10.	I let myself go and enjoy fully at a party	Yes	No	?
11.	In my childhood I had always obeyed my parents	Yes	No	?
12.	I am considered to be proud and self-willed	Yes	No	?
13.	Some persons are jelous of me	Yes	No	?
14.	I often think that I may not be successful in life	Yes	No	?
15.	I am a quick tempered person (that is 'lose temper' easily)	Yes	No	?
16.	I hesitate to meet important persons	Yes	No	?
17.	I often get behind my work**	Yes	No	?

Contd.....

18.	I am happy most of the time	Yes	No	?
19.	I feel ashamed when immoral ideas come to my mind	Yes	No	?
20.	I get annoyed people who pretend that they are very superior	Yes	No	?
21.	I often carefully analyse the motives of others	Yes	No	?
22.	I do not have much enthusiasm in my work	Yes	No	?
23.	I usually take much time to recover from a strong emotion or feeling (like anger, sadness etc)	Yes	No	?
24.	It is hard for me to make new friends	Yes	No	?
25.	I work faster than most people	Yes	No	?
26.	I often make people laugh	Yes	No	?
27.	I think that moral laws should be observed more strictly by people	Yes	No	?
28.	My secret ambition is to be a leader	Yes	No	?
29.	I am considered to be critical and argumentative	Yes	No	?
30.	Sometimes I feel that life is not worth living	Yes	No	?
31.	I usually enjoy sound sleep without disturbing ideas or dreams**	Yes	No	?
32.	I do not tell my troubles to others	Yes	No	?
33.	I try hard to finish a work to my entire satisfaction	Yes	No	?
34.	At times I become so enthusiastic as to arouse enthusiasm in others	Yes	No	?
35.	I believe that one should always speak the truth	Yes	No	?
36.	I think that I am superior to others in certain respects	Yes	No	?

Contd.....

37.	I strongly dislike any question regarding my private life	Yes	No	?
38.	I do not feel confident of my ability	Yes	No	?
39.	I cannot tolerate people who are unreasonable	Yes	No	?
40.	I frequently feel self-conscious about my appearance or manner of talking	Yes	No	?
41.	I do not give up a problem because it is difficult	Yes	No	?
42.	I like work that has lot of excitement	Yes	No	?
43.	I feel guilty and ashamed if I fail to keep a promise	Yes	No	?
44.	I usually do not ask for advice or suggestions from my juniors	Yes	No	?
45.	I think that people have unfair opinion about me without reasons	Yes	No	?
46.	I worry too much when someone in the family becomes ill	Yes	No	?
47.	I often wanted to run away from home or from my present circumstances	Yes	No	?
48.	I frequently enjoy the evenings alone	Yes	No	?
49.	I can work inspite of physical discomfort	Yes	No	?
50.	I am often in a hurry	Yes	No	?
51.	I do not like dirty or sexy jokes	Yes	No	?
52.	I forcefully assert my views in a meeting or conversation with friends	Yes	No	?
53.	Sometimes I feel that my friends may turn against me	Yes	No	?
54.	I feel unhappy most of the time	Yes	No	?

Contd.....

55.	My feelings are easily hurt by the remarks and actions of others	Yes	No	?
56.	I am troubled by shyness	Yes	No	?
57.	I usually work fast	Yes	No	?
58.	I speak loudly and often gesture with hands	Yes	No	?
59.	I am not as dutiful as I should be	Yes	No	?
60.	I like to have a leading role in organising a function	Yes	No	?
61.	Some people intentionally interfere with my work	Yes	No	?
62.	I am easily upset by small disappointments	Yes	No	?
63.	I frequently worry over possible misfortunes	Yes	No	?
64.	I can usually express myself better in writing than in speech	Yes	No	?
65.	I feel bored when I do not have much work to do	Yes	No	?
66.	I am quick to say what I feel like saying	Yes	No	?
67.	I believe firmly that 'Honesty is the Best Policy'	Yes	No	?
68.	I would like a work where I am being can make people carryout my plans	Yes	No	?
69.	Sometimes I feel that I am being followed or watched by somebody	Yes	No	?
70.	When I see someone sad I also feel sad	Yes	No.	?
71.	I often feel impatient if anyone makes me wait	Yes	No	?
72.	I avoid trouble rather than face it	Yes	No	?

Contd.....

73.	I would like to be busy with some work all the time	Yes	No	?
74.	I am usually carefree and easygoing	Yes	No	?
75.	I readily donate money for charities or a good cause	Yes	No	?
76.	I feel happy when my friend or neighbours seek my advice	Yes	No	?
77.	I believe that one should not trust anybody now-a-days	Yes	No	?
78.	I feel very unhappy about the mistakes I made in the past	Yes	No	?
79.	I am afraid to live alone	Yes	No	?
80.	I keep myself in the background on social occasions	Yes	No	?
81.	I generally work with full energy	Yes	No	?
82.	I take an active part in conversation going around me	Yes	No	?
83.	I feel strongly that I must devote to social work for poor people	Yes	No	?
84.	I am usually ready to accept the suggestions from my superiors without questions**	Yes	No	?
85.	At times I feel that some people are working against me	Yes	No	?
86.	I often fear that others may dislike me	Yes	No	?
87.	Sometimes I get so angry that I cannot say anything	Yes	No	?
88.	I spend much time in day-dreams or imaginations	Yes	No	?
89.	I can concentrate on any problem for a long time	Yes	No	?
90.	I want to be well-dressed and popular	Yes	No	?

Contd.....

91.	I admire intelligence more than moral qualities**	Yes	No	?
92.	I would like to have full control over my family affairs	Yes	No	?
93.	Often I am unjustly blamed by others	Yes	No	?
94.	I work slowly and leisurely	Yes	No	?
95.	I can carryout my plans inspite of discouragements**	Yes	No	?
96.	I am often bored with people	Yes	No	?
97.	I like work requiring patience and farefulness	Yes	No	?
98.	I do not stop to consider the full consequences of my actions and remarks on others	Yes	No	?
99.	I believe that success in life depends only on hard and sincere efforts	Yes	No	?
100.	I cannot easily forget if I lose in a game	Yes	No	?
101.	My friends and relations are mostly responsible for my difficulties	Yes	No	?
102.	I talk more slowly than most people	Yes	No	?
103.	I feel just discouraged when my opinions differ from others	Yes	No	?
104.	I like to work alone	Yes	No	?
105.	I am regular and punctual in my work	Yes	No	?
106.	At time I feel very happy without any reason	Yes	No	?
107.	I frequently analyse my behaviour to see if they are right	Yes	No	?
108.	I strongly dislike being told how I should do things	Yes	No	?
109.	I find it hard to admit when I am wrong	Yes	No	?

Contd.....

110.	I am easily moved to tears	Yes	No	?
111.	At times I suddenly start disliking somebody or something I had liked very much	Yes	No	?
112.	It is difficult for me to speak before an audience	Yes	No	?
113.	I can work for long hours without feeling tired or bored	Yes	No	?
114.	I can easily make friendship with strangers	Yes	No	?
115.	I strongly feel it is a duty to help anybody in distress	Yes	No	?
116.	I can work under anyone if I get a good salary	Yes	No	?
117.	I think that majority of people are honest due to the fear of being caught	Yes	No	?
118.	I do not get pleasure in things which make others happy	Yes	No	?
119.	I am a nervous person	Yes	No	?
120.	Sometimes I have a feeling of loneliness even when I am in a group of people	Yes	No	?

* Item numbers that comprise eight sub-scales:

Activity; 1, 9, 17, 25, 33, 41, 49, 57, 65, 73, 81, 89, 97, 105, 113.
 Hypomanic Temperament; 2, 10, 18, 26, 34, 42, 50, 58, 66, 74, 82, 90, 98, 106, 114.
 Moral Values; 3, 11, 19, 27, 35, 43, 51, 59, 67, 75, 83, 91, 99, 107, 115.
 Dominance; 4, 12, 20, 28, 36, 44, 52, 60, 68, 76, 84, 92, 100, 108, 116.
 Paranoid Tendency; 5, 13, 21, 29, 37, 45, 53, 61, 69, 77, 85, 93, 101, 109, 117.
 Depressive Tendency; 6, 14, 22, 30, 38, 46, 54, 62, 70, 78, 86, 94, 102, 110, 118.
 Emotional Instability; 7, 15, 23, 31, 39, 47, 55, 63, 71, 79, 87, 95, 103, 111, 119.
 Introversion; 8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 72, 80, 88, 96, 104, 112, 120.

** Scored negatively, that is 0-2-1 Scoring system is followed. Other items are scored with 2-0-1 system in scoring 'Yes', 'No', and '?' responses respectively.

How Teachers Teach

Directions:

Following is a list of statements representing the things teachers do. At the top of each of the columns below write in the names of the teachers you have, beginning with the first hour teacher. If you have the same, teacher for more than one class, list him/her only once. In the box under the teachers' name indicate your answer to each statement according to the following code (there is no single right answer):

Teachers' Name							If your teacher does this <u>always</u>	1
							If your teacher does this <u>most</u> <u>of the time</u>	2
							If your teacher does this <u>some</u> <u>times</u>	3
							If your teacher does this <u>once</u> <u>in a while</u>	4
							If your teacher does this <u>never</u>	5
						Example:- If your teacher <u>always</u> tries to laugh you out of your fears, you would write a 1 in the box under the teachers' name opposite item No. 18. If your teacher <u>never</u> does this, you would write a 5.		
							1. Makes the trouble-makers do special assignments.	
							2. Approves of pupils who are not interested in seeing cinema.	
							3. Threatens to punish the pupil who lies.	
							4. Tells a pupil who worries a lot just to forget it and everything	

5. Expects a pupil to give good
_____ reasons for misbehaving.
6. Urges every pupil to work for
_____ high grades.
7. Shames the child who bites his
_____ nails.
8. Insists that we keep our desks
_____ always in perfect order.
9. Keeps us guessing about what he/
_____ she expects us to do.
10. Thinks there is no good reason
_____ for any child not liking to read.
11. Takes hold of a pupil and makes
_____ him stop what he is doing when
_____ the pupil is angry.
12. Tells a pupil to study harder
_____ when he doesn't make good grades.
13. Takes away copies of magazines
_____ he/she thinks we shouldn't ever
_____ read, magazines he/she calls
_____ trashy.
14. Won't let us talk in class with-
_____ out he/her permission.
15. Lowers class grades for bad
_____ conduct in class.

16. Often tells us to sit up straight
_____ and hold our shoulders back.
17. Insists that a pupil tell why when
_____ he has lied.
18. Tries to laugh us out of our fears.

19. Expects all of us to obey all the
_____ rules of the school at all times.
20. Tells anyone who doesn't make
_____ high marks that he is lazy.
21. Requires the same kind of work
_____ from all pupils who pass.
22. Tries to make a student who has
_____ acted up feel guilty and ashamed.
23. Says if we work hard we can
_____ succeed at anything.
24. Forces a pupil to admit to him/
_____ her that it was a mistake when
_____ the pupil has made a mistake.
25. Expects us to do what he says
_____ without asking why.

Students Views About Their School

Directions:

Through this questionnaire we want to find out what students think about themselves and the schools they attend. This is not a test. There are no right or wrong answers. We just want to know what you think.

Some of the items below are statements. Decide whether each one is generally true of you. If you agree with it, underline A; if you disagree, underline B.

Other items are questions. Underline A or B according to whether your answer is YES or NO.

1. The most enjoyable part of my life is the time I spend in school.
A. Agree
B. Disagree.
2. Is it important to you to do well at school?
A. YES
B. NO
3. I generally dislike my school work.*
A. Agree
B. Disagree
4. Does your mind often wander off the subject during* lessons?
A. Yes
B. No
5. Do you think school is rather a waste of time?*
A. YES
B. NO
6. There are many school subjects I don't like.*
A. Agree
B. Disagree
7. Do your teachers think that you misbehave too much?*
A. Yes
B. No

Contd.....

8. I want as much education as I can get.
- A. Agree
B. Disagree
9. Do you worry about not doing well in class?
- A. Yes
B. No
10. I enjoy everthing about school.
- A. Agree
B. Disagree
11. I find school challenging.
- A. Agree
B. Disagree
12. Do you find it difficult to keep your mind on your work?*
- A. Yes
B. No
13. School is not very enjoyable.*
- A. Agree
B. Disagree
14. Do you work hard most of the time?
- A. Yes
B. No
15. The only things I can look forward to in school are weekends and holidays.*
- A. Agree
B. Disagree
16. Do you sometimes stay in to do homework rather than accept an invitation for a party or outing?
- A. Yes
B. No
17. Do your friends think that you never take work seriously?*
- A. Yes
B. No

Contd.....

18. Do you like to leave your homework to the last minute?*

- A. Yes
- B. No

19. Would you like to leave school as soon as possible?*

- A. Yes
- B. No

20. The only thing I like about going to school is the*
opportunity to meet my friends.

- A. Agree
- B. Disagree

21. I hope eventually to study at a College or University

- A. Agree
- B. Disagree

22. If you were given lower marks than usual in a test,
would this make you unhappy?

- A. Yes
- B. No

23. I agree with people who say "school days are the
happiest days".

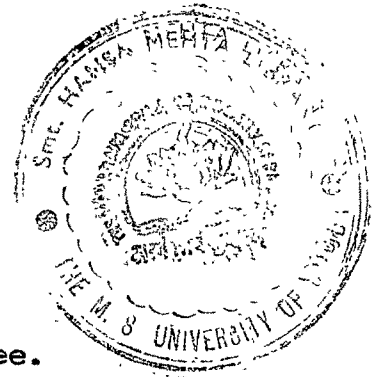
- A. Agree
- B. Disagree

24. I would rather do more homework and spend less time at*
SCHOOL.

- A. Agree
- B. Disagree

* Scored negatively that is B response is scored as 1, and
A is scored as 0. For other items A is scored as 1,
and B is scored as 0.

Attitude Toward Education

Check those statements with which you agree.

I think or believe that:

P/Th
2639

- *1. Discipline in schools should be stricter.
2. Pupils should be allowed more freedom to do as they please.
3. Pupils should be required to do more studying.
4. Lessons should be made easier and plainer.
5. Teachers should not do so much talking and explaining to the class.
6. Teachers should do more explaining of the difficult problems.
7. Home work should be assigned for about two hours each evening.
8. There should be no home work assigned.
9. Courses should be so conducted that all those who do not do their best would be left out at the end of first six weeks.
10. Courses should be made so easy that very few would fail them.
11. Pupils must learn to do difficult tasks in high school if they expect to do college work and succeed in after life.
12. People will be able to the difficult tasks in life when they meet them, no matter whether have had any practice in school or not.
13. Most high school students have too easy a time of it and do not learn to do real work.

* Odd-numbered items suggest a more rigorous, strict attitude toward educational policies and practices, whereas even-numbered items suggest less rigorous, attitudes.

14. Most high school students are overworked and should be relieved of some of it.
15. Pupils learn to study only by doing some real hard studying.
16. Pupils can study without learning how to do it after they once select the work they like.
17. Information gained in high is essential for any kind of work we may wish to pursue.
18. Knowledge and information change so rapidly that the information gained in school is not so valuable since it is soon out of date.
19. Certain facts and knowledge are necessary for the study of all subjects and these facts do not change very much.
20. Pupils should study only those subjects that they like.
21. Pupils should study some subjects that do not interest them, because they may be necessary, since we do not know when we may need them.
22. Pupils should study only subjects that they feel they will need in after life.
23. In most cases those pupils who fails in college are those have not learned how to work in high school.
24. When pupils fail in college it is their own fault and the high school should not be blamed for it.
25. Pupils who fail to prepare their lessons daily should be kept after school to make this preparation.
26. When pupils fail to prepare their lessons they should not be kept after school because they are wasting their own time.
27. Discipline in high schools should be more like that of the Army.
28. Discipline in high school should be left almost entirely to the pupil himself, since he should be old enough to know why he is in school.

Contd.....

29. Teachers should not help pupils in their difficult problems until the pupil asks for help.
30. Teachers should explain all difficult problems to pupils before they work on them too long and become discouraged.
31. Pupils who are tardy should be compelled to make up time so as to learn the habit of being on time when they grow older.
32. Pupils should not be compelled to make up time for being tardy since they do not lose any money by it.
33. Pupils who miss a day of school should be required to make up the back work so that they do not lose anything.
34. Pupils who miss school should not be compelled to make up the work because they are missing their own time and no one else need worry about it.

The Value Inventory

Directions:

Some statements about the affairs of daily life are given in this inventory. Five alternative are given for each statement showing different opinions.

Read each statement carefully and decide whether you strongly agree with the given statement or simply agree, or disagree or strongly disagree. May be that in certain cases you are indefinite about your opinion on the matter. Select only that alternative for each statement which you feel, is nearest to your own opinion on the subject, and put a cross in the respective alternative column.

Please see that you give your opinion on each statement as directed above.

Now turn the page and start your work.

The Value Inventory*

SA A U D SD

1. We have to satisfy ourselves and not our parents**
2. We can solve our problems and difficulties by having frank discussions about them with our parents.
3. Adolescents are old enough to understand what they are doing. Therefore, there is no need take permission of parents before doing something.**
4. Adolescents should help in domestic work willingly.
5. We should fulfil our enjoyment and amusement needs whether parents can afford them or not.**
6. One must not do things which parents do not like and which hurt their feelings.
7. A person should not admit his mistakes.**
8. A person should be courageous enough to fight the right cause.
9. It is better to read novels than to read biographies of great people**
10. We should perform our duty diligently.
11. It does not matter if sometimes a person adopts dishonest means to achieve success in examination or in any activity.**
12. We should not be disrespectful to elderly people.
13. There is nothing wrong in playing mischief when a teacher is teaching.**

14. Pupils should obey their teachers for whatever the teachers tell is meant for the good of the student.
15. One should not cooperate with the teachers.**
16. We should be humble with the teachers.
17. We should rebel against the teacher who scolds us for being naughty.**
18. We must never play mischief and cut jokes which dishonour the teacher.
19. We should think of ourselves first and then of others.**
20. There is much good sense in the command, "love and help they neighbour."
21. Society does not help but hinders the progress of its members.**
22. We should study the defects in our society and try to remedy those defects.
23. We can render service to society by helping the people who are in difficulty.
24. The idea that all are equal irrespective of class, caste and sex is wrong.**
25. Participating in hartals and strikes is a lot of fun.**
26. We have to think of ourselves first and then of the nation.**
27. We should discourage people from following uncivic habits like washing utensils outside, throwing vegetables on the road, etc.
28. We should not dirty the school and home surroundings.

SA A U D SD

29. We should help the civic authorities in maintaining peace in the village, town or city where we live.
30. We need not be careful about public property as we are about our own property.**
31. Performing religious ceremonies is a waste of time.**
32. Faith in God gives meaning and purpose to human life.
33. Reading religious books is a waste of energy and time.**
34. What our religion teaches us is true.
35. God does not exist.**
36. Prayer should form regular part of one's time-table.
37. Such activities should not be there wherein boys and girls can take part together.**
38. There is no need for adult supervision when boys and girls are working or playing together.**
39. When both boys and girls participate in some function they should work with a team spirit.
40. When playing together or living in the neighbourhood there should be good feelings between boys and girls.
41. Relationship between boys and girls should be pure, intelligent and reasonable.
42. Boys and girls should mix as freely as they want.**

SA A U D SD

43. Parents put too much stress on education unnecessarily.
44. The best investment in life is good education.**
45. Studying at the time of examination is sufficient.**
46. One should have thirst for knowledge.
47. It should not be compulsory to attend school.**
48. A person should study to acquire knowledge and not merely to acquire degree.

*

Item numbers that constitute respective value dimensions:

Parents: 1 to 6	Civic values 25 to 30
Moral Values: 7 to 12	Religious values 31 to 36
Teachers: 13 to 18	Boys-girl relation-ships
Social values: 19 to 24	37 to 42
	Education: 43 to 48

** Scored negatively with following weightages SA = 1,
A 1 2, U=B, D = 4, SD = 5.

શાળાનું નામ _____

ધોરણ-વર્ગ

આ પુસ્તકમાં આપેલા પ્રશ્નો શાળાના ઘણા વિદ્યાર્થીઓને પૂછવામાં આવે છે. તેઓ પોતાની શાળા તથા શિક્ષકો વિષે શું વિચારે છે તે જાણવું છે. આ કોઈ કસોટી અથવા પરીક્ષા નથી. માટે આમાં કોઈ ઉત્તર સાચો અથવા ખોટો નથી. અમારે માત્ર એટલું જ જાણવું છે કે તમે શું વિચારો છો. તમારા શિક્ષક તમારા ઉત્તરો નહિ જુઓ.

જ્યારે તમને કહેવામાં આવે ત્યારે આપેલા પ્રશ્નો ધ્યાનપૂર્વક વાંચો અને દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર લખો.

★ ★ ★

વ્યક્તિત્વ-લક્ષણ પ્રશ્નાવલી

આ પ્રશ્નાવલીમાં તમારા જીવનમાં લાગ લગવતી અભિવૃત્તિ, રુચિ, ભાવના અને સ્વભાવ અંગે ૧૨૦ વાક્યો આપેલાં છે. આમાં કોઈ ખોટા કે સાચા સવાલનો પ્રશ્ન નથી, પણ કેટલાંક વાક્યો તમને લાગુ પડે છે, તે તમારા માટે સત્ય છે અથવા તો નથી. દરેક વાક્ય ધ્યાનપૂર્વક વાંચો અને જો તે વિધાન તમને લાગુ પડતું હોય તો હા નીચે લીટી દોરો અને ના લાગુ પડતું હોય તો ના નીચે લીટી કરો.

દા. ત. : હું એકદમ ગુસ્સે થઈ જાઉં છું.

હા ના ?

જો તમે નિશ્ચય ના કરી શકતા હો, તો (?) પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન મૂકો. પરંતુ બની શકે તો હા અથવા ના માં જ જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર સાચો અને સ્પષ્ટ રીતે આપો. તમારા તમામ જવાબ ગુપ્ત રાખવામાં આવશે, અને સંશોધન કાર્ય માટે જ તેનો ઉપયોગ થશે. દરેક કથનના અર્થની ચોખ્ખતા માટે સમય બગાડશે નહીં.

તમે તમારો ઉત્તર બદલવા ચાહતા હો તો તમે પહેલાં જે ઉત્તર આપ્યો છે તેની ઉપર X (ચોકડી) કરી, ડાબી બાજુના હાંસિયામાં ખીલ વખત લખો.

૧. મોટે ભાગે હું કંઈ ને કંઈ કરતો જ રહું છું.	હા	ના	?	૧
૨. મારાં રસ-રુચિ જદીથી બદલાઈ જાય છે.	હા	ના	?	૨
૩. મેં જે સંકલ્પ કર્યો હોય તે ઘણુંબધું હું પાળું જ છું.	હા	ના	?	૩
૪. જો હું મારા વડીલો તથા શિક્ષકોના વિચાર સાથે સંમત ના થાઉં, તો તે વ્યક્ત કરતાં હું જરા પણ સંકોચ રાખતો નથી.	હા	ના	?	૪
૫. હું ધારું છું કે દરેક વ્યક્તિ પોતાને અપરાધથી બચાવવા માટે જૂઠું બોલી નાંખે છે.	હા	ના	?	૫
૬. મને લાગે છે કે હું ખીનજીવ કરતાં ઉતરતી કક્ષાનો છું.	હા	ના	?	૬
૭. કોઈ પણ જાતના કારણ વિના મારો મિબજ વારંવાર બદલાય છે.	હા	ના	?	૭
૮. હું ખીન લોકોથી અલગ એકલો રહી શકું.	હા	ના	?	૮
૯. હું જેટલું કામ સારી રીતે પાર પાડી શકું તેના કરતાં વધારે કામ હાથ પર લઉં છું.	હા	ના	?	૯

૧૦. હું કોઈ પણ પાટીમાં તદ્દતીનતાપૂર્વક આનંદ લઉં છું.
૧૧. મારા બાળપણમાં મેં હંમેશાં મારાં માતાપિતાની આજ્ઞા પ્રાણી છે.
૧૨. લોકોમાં મારી ગણના ધમ્મી અને સ્વેચ્છાચારી તરીકે થાય છે.
૧૩. કેટલાક લોકો મારી ઈર્ષા કરે છે.
૧૪. મને ઘણી વાર લાગે છે કે જીવનમાં હું સફળ થઈશ નહીં.
૧૫. હું ઝડપથી ગુસ્સે થઈ જાઉં છું.
૧૬. અગત્યની વ્યક્તિઓને મળવામાં મને સંકોચ થાય છે.
૧૭. હું ઘણીવાર મારા કામમાં પાછળ રહી જાઉં છું.
૧૮. ઘણુંખરું હું આનંદમાં જ રહું છું.
૧૯. મનમાં અનૈતિક-ગંદા વિચાર આવે તો મને શરમ આવે છે.
૨૦. જે લોકો પોતે બીજાઓ કરતાં સારા છે તેમ દેખાડે છે, તેમના પ્રત્યે મને રાષ છે.
૨૧. કોઈ પણ કાર્ય માટે બીજાઓનો શો હેતુ છે એ સાવધાનીથી સમજવા માટે હું પ્રયત્ન કરું છું.
૨૨. મને મારું કામ કરવામાં ખૂબ ઉત્સાહ હોતો નથી.
૨૩. સંવેગો (લાગણી, ક્રોધ, ઉદાસીનતા)માંથી મુક્ત થતાં મને ઘણો સમય લાગે છે.
૨૪. નવો મિત્ર બનાવવો એ મારે માટે કઠિન છે.
૨૫. મોટા ભાગના લોકો કરતાં હું મારું કામ ઝડપથી પૂરું કરું છું.
૨૬. હું ઘણી વાર લોકોને હસાવું છું.
૨૭. હું માનું છું કે લોકોએ ત્રીતિ-નિયમોનું ચૂસ્તપણે પાલન કરવું જોઈએ.
૨૮. મારી ગુપ્ત આકાંક્ષા નેતા બનવાની છે.
૨૯. મને લોકો તર્કશીલ અને દલીલબાજ માને છે.
૩૦. કેટલીક વખત મને એમ લાગે છે કે જીવન જીવવા યોગ્ય નથી.
૩૧. ઘણુંખરું મને સ્વપ્નાં કે કોઈ પણ જાતના ખલેલકર્તા વિચારો વિના ગાઢ ઊંઘ આવે છે.
૩૨. હું મારી મુશ્કેલી બીજાને જણાવતો નથી.
૩૩. કોઈ પણ કાર્ય સંતોષકારક રીતે પૂર્ણ થાય તે માટે હું સખત મહેનત કરું છું.
૩૪. હું કેટલીક વાર એટલો બધો ઉત્સાહિત બની જાઉં છું કે બીજામાં પણ ઉત્સાહ જાગૃત કરું છું.
૩૫. હું માનું છું કે દરેક જણે સત્ય બોલવું જ જોઈએ.
૩૬. હું માનું છું કે કેટલીક બાબતોમાં હું બીજા કરતાં શ્રેષ્ઠ છું.
૩૭. મારા અંગત જીવનને લગતા પ્રશ્ન કોઈ પૂછે તો તે મને જરાય ગમતું નથી.
૩૮. મને મારી યોગ્યતા પર વિશ્વાસ નથી.
૩૯. જે લોકો નિરર્થક વાતો કરે છે, તેમને હું સહન કરી શકતો નથી.
૪૦. હું મારા દેખાવ અને વાતચીતની પદ્ધતિમાં વારંવાર સંશય બનું છું.

હા	ના	?	૧૦
હા	ના	?	૧૧
હા	ના	?	૧૨
હા	ના	?	૧૩
હા	ના	?	૧૪
હા	ના	?	૧૫
હા	ના	?	૧૬
હા	ના	?	૧૭
હા	ના	?	૧૮
હા	ના	?	૧૯
હા	ના	?	૨૦
હા	ના	?	૨૧
હા	ના	?	૨૨
હા	ના	?	૨૩
હા	ના	?	૨૪
હા	ના	?	૨૫
હા	ના	?	૨૬
હા	ના	?	૨૭
હા	ના	?	૨૮
હા	ના	?	૨૯
હા	ના	?	૩૦
હા	ના	?	૩૧
હા	ના	?	૩૨
હા	ના	?	૩૩
હા	ના	?	૩૪
હા	ના	?	૩૫
હા	ના	?	૩૬
હા	ના	?	૩૭
હા	ના	?	૩૮
હા	ના	?	૩૯
હા	ના	?	૪૦

૪૧.	કોઈ પણ સમસ્યા અઘરી છે તેમ માનીને હું તેને છોડી દેતો નથી.	હા	ના	?	૪૧
૪૨.	કોઈ પણ ઉત્તેજનાપૂર્ણ કાર્ય મને ગમે છે.	હા	ના	?	૪૨
૪૩.	જો હું મારું વચન પાળવામાં નિષ્ફળ જાઉં તો હું ક્ષમા અને અપરાધની લાગણી અનુભવું છું.	હા	ના	?	૪૩
૪૪.	મારાથી ઉતરતી કક્ષાના માણસોનાં સલાહ-સૂચન હું સામાન્ય રીતે સ્વીકારતો નથી.	હા	ના	?	૪૪
૪૫.	હું ધારું છું કે લોકો કંઈ પણ કારણ વિના મારો માટે અનુચિત બન્યાલે રાખે છે.	હા	ના	?	૪૫
૪૬.	જ્યારે મારા કુટુંબમાં કોઈ પણ વ્યક્તિ બિમાર થઈ જાય છે ત્યારે મને તેની ખૂબ ચિંતા થાય છે.	હા	ના	?	૪૬
૪૭.	મને વારંવાર વર્તમાન સંજોગોમાંથી અથવા તો ઘેરથી ભાગી જવાની ઇચ્છા થાય છે.	હા	ના	?	૪૭
૪૮.	સાંજનો સમય હું હંમેશાં આનંદમાં પસાર કરું છું.	હા	ના	?	૪૮
૪૯.	તબિયત પ્રતિકૂળ હોવા છતાં પણ હું કામ કરું છું.	હા	ના	?	૪૯
૫૦.	હું હંમેશાં ઉતાવળમાં હોઉં છું.	હા	ના	?	૫૦
૫૧.	અશ્વિલ અથવા તો ગંદી મળક મને ગમતી નથી.	હા	ના	?	૫૧
૫૨.	મિત્રોની સાથે વાતચીતમાં તથા મિટીંગમાં હું મારા વિચારો દઢતાપૂર્વક રજૂ કરું છું.	હા	ના	?	૫૨
૫૩.	કેટલીક વખત મને લાગે છે કે મારા મિત્રો મારા વિરોધીઓ બની જશે.	હા	ના	?	૫૩
૫૪.	ઘણું ખરું હું નાખુશ હોઉં છું.	હા	ના	?	૫૪
૫૫.	બીબીની ટીકા અને એવા કાર્યથી મારી લાગણીઓ સહેજે ઘવાય છે.	હા	ના	?	૫૫
૫૬.	મને હંમેશાં શરમ-સંકોચ થાય છે.	હા	ના	?	૫૬
૫૭.	હું સામાન્યતઃ જલ્દીથી કામ કરું છું.	હા	ના	?	૫૭
૫૮.	હું મોટેથી બોલું છું અને વારંવાર હાથથી હાવભાવ પણ કરું છું.	હા	ના	?	૫૮
૫૯.	મારે જેટલા કર્તવ્યપરાયણ થવું જોઈએ તેટલો હું થતો નથી.	હા	ના	?	૫૯
૬૦.	કોઈ પણ સમારંભની વ્યવસ્થા કરવામાં અગત્યનો ભાગ લેવાનું મને ગમે છે.	હા	ના	?	૬૦
૬૧.	કેટલાક લોકો હાથે કરીને મારા કામમાં વિક્ષેપ નાખે છે.	હા	ના	?	૬૧
૬૨.	થોડીક નિષ્ફળતામાં હું ઉદાસ થઈ જાઉં છું.	હા	ના	?	૬૨
૬૩.	સંભવિત કમનસીબીના વિચારથી મને ઉદ્વેગ થાય છે.	હા	ના	?	૬૩
૬૪.	હું કેટલીક વખત મારા વિચારો બોલવા કરતાં લખીને વધુ સારી રીતે અભિવ્યક્ત કરી શકું છું.	હા	ના	?	૬૪
૬૫.	જ્યારે મારી પાસે વધારે કામ હોતું નથી, ત્યારે મને કંટાળો આવે છે.	હા	ના	?	૬૫
૬૬.	મારે જે કંઈ કહીવાનું હોય છે, તે હું તુરત જ કહી દઉં છું.	હા	ના	?	૬૬
૬૭.	હું મક્કમતાપૂર્વક માતું છું કે પ્રમાણિકતા એ જ સાચી નીતિ છે.	હા	ના	?	૬૭
૬૮.	હું એવું કાર્ય પસંદ કરવા માંગું છું, જેમાં હું મારી યોજનાઓ પૂરી પાડવા માટે લોકોનો ઉપયોગ કરી શકું.	હા	ના	?	૬૮

૬૯. કેટલીક વખત મને એમ લાગે છે કે કોઈ મારું નિરીક્ષણ કરી રહ્યું છે.	હા	ના	?	૬૯
૭૦. જ્યારે હું કોઈને ઉદાસ જોઉં છું કે તરતજ હું ઉદાસ થઈ જાઉં છું.	હા	ના	?	૭૦
૭૧. કોઈ મને પ્રતીક્ષા કરાવે તો હું અધીરો બની જાઉં છું.	હા	ના	?	૭૧
૭૨. મુશ્કેલીનો સામનો કરવા કરતાં હું તેને ટાળું છું.	હા	ના	?	૭૨
૭૩. હું હંમેશાં કંઈ ને કંઈ કામમાં મગ્ન રહેવા માગું છું.	હા	ના	?	૭૩
૭૪. હું મોટે ભાગે નિશ્ચિત અને આરામપ્રિય છું.	હા	ના	?	૭૪
૭૫. હું દાન કરવા માટે અથવા કોઈ પણ સારા કાર્યમાં ઉત્સાહપૂર્વક ધન આપું છું.	હા	ના	?	૭૫
૭૬. જ્યારે મારા મિત્રો અથવા પાઠશીઓ મારી સલાહ લે છે ત્યારે હું ખુશ થાઉં છું.	હા	ના	?	૭૬
૭૭. હું માનું છું કે આજકાલ કોઈનો ભરોસો રાખવો જોઈએ નહીં.	હા	ના	?	૭૭
૭૮. ભૂતકાળમાં મેં જે ભૂલો કરી છે તેનો મને ઘણો પસ્તાવો થાય છે.	હા	ના	?	૭૮
૭૯. એકલો રહેતાં મને ખીક લાગે છે.	હા	ના	?	૭૯
૮૦. સામાજિક પ્રસંગોમાં હું હંમેશાં પાછળ રહું છું.	હા	ના	?	૮૦
૮૧. હું ઘણું ખરું પૂણું તાકાતથી કામ કરું છું.	હા	ના	?	૮૧
૮૨. મારી આસપાસ ચાલતા વાર્તાલાપોમાં હું સક્રીય ભાગ લઉં છું.	હા	ના	?	૮૨
૮૩. હું સંપૂર્ણપણે માનું છું કે ગરીબ લોકો માટેના સામાજિક કાર્યોમાં મારે સમય આપવો જોઈએ.	હા	ના	?	૮૩
૮૪. કોઈ પણ જાતના વિરોધ વના હું મારા ઉપરીની સૂચનાઓ માનવા તૈયાર હોઉં છું.	હા	ના	?	૮૪
૮૫. કેટલીક વખતે મને લાગે છે કે કેટલાક લોકો મારી વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરી રહેલ છે.	હા	ના	?	૮૫
૮૬. કોઈ કોઈ વખત મને લાગે છે કે ખીજા લોકો મને પસંદ કરતા નથી.	હા	ના	?	૮૬
૮૭. કેટલીક વખત હું એટલો બધો ગુસ્સે થઈ જાઉં છું કે કંઈ બોલી શકતો પણ નથી.	હા	ના	?	૮૭
૮૮. હું કલ્પનામાં અને દીવાસ્વપ્નો જોવામાં ઘણો સમય વ્યતીત કરું છું.	હા	ના	?	૮૮
૮૯. હું કોઈ પણ સમસ્યા પર લાંબા સમય સુધી ધ્યાન રાખી શકું છું.	હા	ના	?	૮૯
૯૦. હું સારાં વસ્ત્રો પરિધાન કરવા માગું છું અને લોક પ્રય બનવા માગું છું.	હા	ના	?	૯૦
૯૧. હું નૈતિક ગુણો કરતાં યુદ્ધિને વધારે પસંદ કરું છું.	હા	ના	?	૯૧
૯૨. હું મારી કૌટુંબિક બાબતો પર પૂરેપૂરું નિયંત્રણ રાખવા ચાહું છું.	હા	ના	?	૯૨
૯૩. ઘણી વખત ખીજા લોકો મારી ઉપર અનુચિત દોષારોપણ કરે છે.	હા	ના	?	૯૩
૯૪. હું ધીરે ધીરે અને સુસ્તીથી કાર્ય કરું છું.	હા	ના	?	૯૪
૯૫. નિરુત્સાહ થવા છતાં પણ હું મારી યોજના પૂરી કરું છું.	હા	ના	?	૯૫
૯૬. ઘણીવાર લોકોની સાથે મને કંટાળો આવે છે.	હા	ના	?	૯૬
૯૭. હું એવા પ્રકારનું કાર્ય પસંદ કરું છું, જેમાં ધીરજ અને સાવધાનીની શક્યતા હોય.	હા	ના	?	૯૭
૯૮. ખીજાઓ મારા કામ માટે શું બોલશે અથવા તો તેનું કેવું પરિણામ આવશે, તેનો વિચાર કરવા હું કદી પણ થોભતો નથી.	હા	ના	?	૯૮
૯૯. હું માનું છું કે સખ્ત અને સાચા પરિશ્રમ પર જ જીવનની સફળતા રહેલી છે.	હા	ના	?	૯૯

૧૦૦. કોઈ રમતમાં હારી જાઉં તો હું જલ્દી ભૂલતો નથી.	હા	ના	?	૧૦૦
૧૦૧. મારી મુશ્કેલીઓ માટે ઘણું બધું મારા મિત્રો અને સગવડાલાં જવાબદાર છે.	હા	ના	?	૧૦૧
૧૦૨. મોટા ભાગના લોકો કરતાં હું ધીમે વાતચીત કરું છું.	હા	ના	?	૧૦૨
૧૦૩. મારા અભિપ્રાય સાથે જો બીજા સંમત ન થાય તો હું નિરુત્સાહી અને ખિન્ન બની જાઉં છું.	હા	ના	?	૧૦૩
૧૦૪. મને એકલા કામ કરવું વધારે ગમે છે.	હા	ના	?	૧૦૪
૧૦૫. હું મારા કાર્યમાં નિયમિત તથા સમયનિષ્ઠ છું.	હા	ના	?	૧૦૫
૧૦૬. ઘણી વખત હું કોઈ પણ જાતના કારણ વિના આનંદિત બની જાઉં છું.	હા	ના	?	૧૦૬
૧૦૭. હું ઘણીવાર મારું વર્તન ચોખ્ય છે કે નહિ તે જોવા માટે મારા વર્તનનું વિશ્લેષણ કરું છું.	હા	ના	?	૧૦૭
૧૦૮. કોઈ પણ વ્યક્તિ મારે કેવી રીતે કાર્ય કરવું તેની સમજ આપે તો તે મને ગમતું નથી.	હા	ના	?	૧૦૮
૧૦૯. હું કોઈ પણ ભૂલ કરું તો તે સ્વીકારવામાં મને ખૂબ દોષ થાય છે.	હા	ના	?	૧૦૯
૧૧૦. મને સહેલાઈથી રડવું આવી જાય છે.	હા	ના	?	૧૧૦
૧૧૧. કોઈ વ્યક્તિ કે વસ્તુ જે મને બહુ ગમતી હોય તેની તરફ મને અકારણ એકદમ અણગમો થઈ જાય છે.	હા	ના	?	૧૧૧
૧૧૨. શ્રોતાવર્ગના સામે બોલતાં મને ખૂબ મુશ્કેલી પડે છે.	હા	ના	?	૧૧૨
૧૧૩. નિરસતા અથવા થાકને અનુભવ કર્યા સિવાય હું લાંબા સમય સુધી કામ કરી શકું છું.	હા	ના	?	૧૧૩
૧૧૪. અભણતા લોકો સાથે પણ હું સહેલાઈથી મિત્રતા કરી શકું છું.	હા	ના	?	૧૧૪
૧૧૫. હું દરપણે માનું છું કે કોઈના પણ હુઝારમાં સહાય કરવી તે મારું કર્તવ્ય છે.	હા	ના	?	૧૧૫
૧૧૬. જો મને સારો પગાર મળે તો હું કોઈ પણ વ્યક્તિ નીચે કામ કરવા રાજી છું.	હા	ના	?	૧૧૬
૧૧૭. હું ધારું છું કે મોટા ભાગના લોકો પકડાઈ જવાના ભયને કારણે પ્રમાણિકતાથી કામ કરે છે.	હા	ના	?	૧૧૭
૧૧૮. બીજાને ખુશ કરવા માટેનાં કાર્યોમાં મને આનંદ આવતો નથી.	હા	ના	?	૧૧૮
૧૧૯. હું એકદમ જલ્દીથી ગભરાઈ જાઉં છું.	હા	ના	?	૧૧૯
૧૨૦. કોઈ કોઈ વાર લોકોના સમૂહમાં હોવા છતાં પણ હું જાણે એકલો હોઉં એવું મને લાગે છે.	હા	ના	?	૧૨૦

શિક્ષકો કેવી રીતે શીખવે છે.

(વિદ્યાર્થીઓ માટે)

સૂચના :

પાછળના પાના પર શિક્ષકો શું કરે છે તે દર્શાવતાં વિધાનોની એક યાદી આપેલી છે. તમને જે શિક્ષકો હાલમાં શીખવતા હોય તે શિક્ષકોનાં નામ દરેક ખાનાના મધ્યે લખો. નીચે આપેલી ચાવી પ્રમાણે દરેક શિક્ષકના નામની નીચે આપેલા ખાનામાં દરેક વિધાનની સામે તમારો ઉત્તર દર્શાવો.

જો તમારા શિક્ષક હંમેશાં એમ કરતા હોય તો	૧
જો તમારા શિક્ષક ઘણું ભાગે એમ કરતા હોય તો	૨
જો તમારા શિક્ષક કોઈકવાર એમ કરતા હોય તો	૩
જો તમારા શિક્ષક એકાદવાર એમ કરતા હોય તો	૪
જો તમારા શિક્ષક કદી કરતા ન હોય તો	૫

ઉદાહરણ : જો તમારા શિક્ષક તમારી ખામીઓને હંમેશાં હસી કાઢતા હોય તો આપેલા ખાનામાં તે શિક્ષકના નામની નીચે પ્રશ્ન નં. ૧૮ ની સામે તમે ૧ લખો. જો તમારા શિક્ષક તેમ કદી કરતા ન હોય તો તમે ૫ લખો.

[illegible]

੫—ਭੁਟੀ ਨਹਿ

૧. મુરકેલીઓ ઊભી કરનારને ખાસ સ્વાધ્યાય કરાવે છે.
૨. જેમને સીનેમા જોવામાં રસ નથી તેવા વિદ્યાર્થીઓ તેમને ગમે છે.
૩. જૂઠું બોલનાર વિદ્યાર્થીને તેઓ શિક્ષાની ધમકી આપે છે.
૪. જે વિદ્યાર્થી ખૂબ ચિંતા કરે છે તેને તે બૂલી જવાનું કહે છે અને બધું બરાબર થઈ જશે, તેમ કહે છે.
૫. ગેરવર્તણૂક માટે વિદ્યાર્થી સાચાં કારણો આપે એવી અપેક્ષા રાખે છે.
૬. વધુ ઉચ્ચ કક્ષા મેળવવા માટે દરેક વિદ્યાર્થીને તે અપીલ કરે છે.
૭. નખ કરકનાર વિદ્યાર્થીને તે શરમિંદો બનાવે છે.
૮. અમે અમારી લખવાની પાટલી સંપૂર્ણ રીતે વ્યવસ્થિત રાખીએ એવો આગ્રહ રાખે છે.
૯. અમારી પાસે તે શું કરાવવાની આશા રાખે છે તે અંગે અમને અતુમાન કરતાં રાખે છે.
૧૦. તેઓ માને છે કે કોઈ પણ વિદ્યાર્થીને વાચન ન ગમવા માટે કોઈ સંગીન કારણ નથી.
૧૧. વિદ્યાર્થી જ્યારે ગુસ્સે થાય ત્યારે તેના પર કાબૂ મેળવે છે અને તેને કંઈ કરતાં અટકાવે છે.
૧૨. વિદ્યાર્થી સારી કક્ષા ન મેળવે ત્યારે તેને વધુ મહેનત કરવા કહે છે.
૧૩. અમારે ન વાંચવા જેવું વાંચાજનક સહિત્ય કે સામયિકોની નકલો લઈ લે છે.
૧૪. રબા વિના અમને વર્ગમાં વાત કરવા દેતા નથી.
૧૫. વર્ગમાં ગેરવર્તણૂક બદલ નીચેના નંબરે ઉતારી દે છે.
૧૬. વારંવાર અમને ખભા પાછળ રાખીને ટટ્ટાર ખેસવા કહે છે.
૧૭. વિદ્યાર્થી કેમ અને ક્યારે જૂઠું બોલ્યો તે તેને જણાવવું જોઈએ એવો આગ્રહ તે રાખે છે.

શિક્ષકને કમાંડ

शिक्षकेनां नाम

[illegible]

या वी

- ੧—ਭੁਮੇਸ਼ਾਂ
੨—ਬਲੇਸਾਗੇ
੩—ਕੋਠਕ ਵਾਰ
੪—ਐਕਾਵ ਵਾਰ
੫—ਕਹੀ ਨਹਿ

૩૫. બે ખાતરી થાય તો બૂલ કબૂલ કરે છે.
૩૬. સામાન્ય વિદ્યાર્થીને અત્યુચ્છ ભાષા વાપરે છે.
૩૭. હસાવવાની ખાસ આવડત ધરાવે છે.
૩૮. નિષ્ઠુર લેતાં પહેલાં હકીકતોની ચકાસણી કરે છે.
૩૯. પદ્ધતિયુક્ત છે.
૪૦. વિદ્યાર્થીઓમાં તેમની પોતાની શક્તિ માટે વિશ્વાસ જગાવે છે.
૪૧. પક્ષપાત બતાવે છે.
૪૨. તે વાતવાતમાં મિબંજ ગુમાવે છે.
૪૩. કોઈ તેમનાથી બુદ્ધિ મત દર્શાવે તો ગુસ્સે થાય છે.
૪૪. તે કંટાળાજનક વ્યક્તિ છે.
૪૫. વિદ્યાર્થીઓમાં લઘુતાત્ર થ જન્માવે છે.

ઉપર જણાવેલા અથવા જ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપ્યા પછી તમારી પસંદગી પ્રમાણે તમારા શિક્ષકોને ક્રમાંક આપો. તમને સૌથી વધુ ગમે તે શિક્ષકના નામની ઉપર A લખો. ત્યાર પછીના ગમતા શિક્ષક માટે B એમ દરેક શિક્ષકનો ક્રમાંક લખો.

શાળાને લગતી પ્રશ્નાવલી

આ પ્રશ્નાવલી મારફતે અમે જાણવા માગીએ છીએ કે તમે તમારી શાળા માટે શું વિચારો છો. આ કેઈ પરીક્ષા નથી અને તેથી આમાં કેઈ સાચા કે ખોટા જવાબો નથી. અમારે ફક્ત એટલું જ જાણવું છે કે તમે શું વિચારો છો. તમારા શિક્ષક તમારા જવાબ તપાસવાના નથી.

નીચે કેટલાંક કથનો આપેલાં છે. તે વાંચીને વિચારો કે તે કથન તમારે માટે ખરેખર સાચું છે ? જો તમે તેની સાથે સંમત થતા હો તો કની આસપાસ કુંડાળું કરો જેમકે (ક) અને તમે સંમત ના થતા હો તો જની આસપાસ કુંડાળું કરો. જેમકે (જ).

૧. મારા જીવનનો સૌથી સારો સમય મારે મન શાળામાં પસાર થતો સમય છે.

ક સંમત
જ અસંમત

૨. શાળામાં ઊંચો નંબર રાખવો એ તમારે માટે અગત્યનું છે ?

ક હા
જ ના

૩. મને સામાન્યતઃ જાણવું જાણવું ગમતું નથી.

ક સંમત
જ અસંમત

૪. જાણતી વખતે તમારું ધ્યાન ખીજી જામતોમાં જાય છે ?

ક હા
જ ના

૫. તમે એમ માને છો કે શાળામાં તો સમય બરબાદ જ થાય છે.

ક હા
જ ના

૬. શાળામાં શીખવાતા ઘણા વિષયો મને ગમતા નથી.

ક સંમત
જ અસંમત

૭. શું તમારા શિક્ષકોને તમારા વધે એવો અભિપ્રાય છે કે તમારી વર્તણૂંક સારી નથી ?

ક હા
જ ના

૮. જેટલું બની શકે તેટલું વધારે શક્ષણ લેવાનો મારો વિચાર છે.

ક સંમત
જ અસંમત

૯. જો પરીક્ષામાં તમારાં પેપર સારાં ન ગયાં હોય તો તે બાબતની તમને ચિંતા થાય છે ?

ક હા
જ ના

૧૦. મને શાળાની તમામ બાબતો સારી લાગે છે.

ક સંમત
જ અસંમત

૧૧. મને શાળામાં કામ કરવાની ખૂબ ખૂબ મઝા પડે છે.

ક સંમત
ખ અસંમત

૧૨. તમને તમારા કાર્યમાં મનપૂર્વક ધ્યાન રાખવામાં મુશ્કેલી જણાય છે ?

ક હા
ખ ના

૧૩. શાળામાં મને કાંઈ મઝા આવતી નથી.

ક સંમત
ખ અસંમત

૧૪. તમે તમારો ઘણોખરો સમય સખ્ત પરિશ્રમમાં વિતાવો છો ?

ક હા
ખ ના

૧૫. હું તો ફક્ત રવિવાર અને બીજી રજાઓની રાહ જોઈ છું.

ક સંમત
ખ અસંમત

૧૬. તમે કોઈ દિવસ મેચ જોવાનું, મેળો જોવાનું કે મિત્રને ત્યાં જવાનું મોકૂફ રાખીને શાળાનું ગૃહકાર્ય કરવા ઘેર રોકાવો છો ?

ક હા
ખ ના

૧૭. તમારા મિત્રો તમારા માટે એમ ધારે છે કે તમે કદી મન લગાવીને કામ કરતા નથી ?

ક હા
ખ ના

૧૮. તમે શાળામાંથી આવેલું કામ છેલ્લી ઘડી સુધી મુલતવી રાખો છો ?

ક હા
ખ ના

૧૯. તમે જેમ અને તેમ જલ્દીથી શાળા-કોલેજમાં ભણવાનું છોડી દેવા માંગો છો ?

ક હા
ખ ના

૨૦. મિત્રોની મુલાકાત માટે જ મને શાળામાં જવાનું ગમે છે.

ક સંમત
ખ અસંમત

૨૧. મને આશા છે કે પ્રસંગોપાત હું કોલેજ અને યુનિવર્સિટીનું શિક્ષણ લઈશ.

ક સંમત
ખ અસંમત

૨૨. પરીક્ષામાં હમેશાં તમે જે શુભ મેળવતા હો તેના કરતાં ઓછા શુભથી પાસ થાઓ તો તમને હુઝ થાય ખરું ?

ક હા
ખ ના

૨૩. “ શાળા જીવનના દિવસો સૌથી વધુ આનંદપ્રદ છે ” એમ જે કહે છે તેઓની સાથે હું સંમત છું.

ક સંમત
ખ અસંમત

૨૪. શાળામાં વધારે સમય રહેવા કરતાં હું શાળાનું ગૃહકાર્ય કરવા ઘેર રહેવું વધારે પસંદ કરું છું.

ક સંમત
ખ અસંમત

કેળવણી પ્રત્યેનું વલણ

(વિદ્યાર્થીઓ માટે)

નીચે આપેલાં વિધાનો વાંચો, જે વિધાનો સાથે તમે સહમત થતા હો તેની સામે આપેલા કૌંસમાં (✓) ચિહ્ન કરો અને જેની સાથે સહમત ન થતા હો તેની સામે આપેલા કૌંસમાં (x) ચિહ્ન કરો. હું માનું છું કે.....

- () ૧. શાળામાં કડક શિસ્ત હોવું જોઈએ.
- () ૨. વિદ્યાર્થીઓને તેમને જેમ ગમે તેમ કરવાની વધુ સ્વતંત્રતા મળવી જોઈએ.
- () ૩. વિદ્યાર્થીઓએ વધુ અભ્યાસ કરવો જોઈએ.
- () ૪. અભ્યાસના પાઠો વધુ સહેલા અને સરળ થવા જોઈએ.
- () ૫. શિક્ષકે વર્ગને ઘણું સમજાવવું કે કહેવું ન જોઈએ.
- () ૬. શિક્ષકોએ અધરાં પાઠો વધુ સારી રીતે સમજાવવા જોઈએ.
- () ૭. દરરોજ બે કલાકનું ઘરકામ આપવું જોઈએ.
- () ૮. ઘરકામ આપવું જ ન જોઈએ.
- () ૯. અભ્યાસક્રમ એવી રીતે થવો જોઈએ કે જેઓ સારી રીતે મહેનત ન કરે તે પહેલાં છ જ અઠવાડિયામાં પાછળ પડી જાય.
- () ૧૦. અભ્યાસક્રમ એવો સહેલો બનાવવો જોઈએ કે બહુ થોડો જ નાપાસ થાય.
- () ૧૧. બે કોલેજમાં અને જીવનમાં સફળ થવાની અપેક્ષા રાખતા હોય તો વિદ્યાર્થીઓએ શાળામાં જ સુરકેલ કાર્ય કરતાં શીખવું જોઈએ.
- () ૧૨. વિદ્યાર્થીઓ જીવનમાં અધરાં કામો આવી પડશે ત્યારે કરી શકવાનાં જ છે, તેથી શાળામાં તેની ટેવ પાડો કે ન પાડો તે સરખું જ છે.
- () ૧૩. ઘણાખરા શાળામાં ભણતાં વિદ્યાર્થીઓ માત્ર સમય પસાર કરે છે, અને ખરેખર કશું કાર્ય કરવાનું શીખતા નથી.
- () ૧૪. ઘણાખરા વિદ્યાર્થીઓ શાળામાં ખૂબ વધારાનું કાર્ય કરે છે. તેમને તેમાંથી થોડા મુક્ત કરવા જોઈએ.
- () ૧૫. વિદ્યાર્થીઓ માત્ર સાચા અને સખત અભ્યાસથી જ શીખે છે.
- () ૧૬. વધાર્થી એક વાર તેને ગમતું કાર્ય કરે પછી તે ભણાવ્યા વિના પ્રભુ શીખી શકે છે.
- () ૧૭. શાળામાં મેળવેલી માહિતી કોઈ પણ જાતના કાર્ય કરવા માટે અત્યંત જરૂરી છે.
- () ૧૮. જ્ઞાન અને માહિતી એટલી ઝડપથી વિકસે છે કે શાળામાં મેળવેલું શિક્ષણ અમુક સમય મર્યાદા બાદ એટલું કિંમતી રહેતું નથી.

- () ૧૯. કેટલીક હકીકતો ને જ્ઞાન બધા વિષયોનાં અભ્યાસ માટે જરૂરી હોય છે. અને આ હકીકતોમાં બહુ ફેરફાર થતાં જ નથી.
- () ૨૦. વિદ્યાર્થીઓને જેમાં રસ હોય તે જ વિષયોનો અભ્યાસ તેમણે કરવો જોઈએ.
- () ૨૧. વિદ્યાર્થીઓએ જેમાં રસ ના હોય તેવા કેટલાક વિષયોનો પણ અભ્યાસ કરવો જોઈએ. કારણ કે તે વિષયો કદાચ જીવનમાં જરૂરી બને. મોત્ર તે ક્યારે જરૂરી બને તે આપણે નથી જાણતા.
- () ૨૨. વિદ્યાર્થીઓએ પોતાના જીવનમાં જરૂરી લાગે તેટલા જ વધારા શીખવા જોઈએ.
- () ૨૩. ઘણાખરા કિસ્સામાં એવા જ વિદ્યાર્થીઓ કોલેજમાં નાપાસ થાય છે, જેઓ શાળામાં કેમ કાર્ય કરવું તે શીખ્યા નથી હોતા.
- () ૨૪. વિદ્યાર્થીઓ કોલેજમાં નાપાસ થાય તો તેમાં તેમનો જ દોષ છે. તે માટે શાળાને દોષ દેવો જોઈએ નહિ.
- () ૨૫. જે વિદ્યાર્થીઓ પોતાનું કાર્ય નિયમિત તૈયાર કરી ન શકે તેઓને શાળા છૂટ્યા પછી રોકવા જોઈએ.
- () ૨૬. જ્યારે વિદ્યાર્થી પોતાનું કાર્ય નિયમિત ન કરે ત્યારે તેઓને શાળા છૂટ્યા બાદ રોકવા નહિ, કારણ કે તેઓ તેમનો સમય જ બગાડે છે.
- () ૨૭. શાળામાં, સૈન્યમાં હોય છે તેવી શિસ્ત હોવી જોઈએ.
- () ૨૮. શાળાની શિસ્ત લગભગ વિદ્યાર્થીઓ પર જ છોડવી જોઈએ કારણ કે તે શાળામાં શા માટે છે તે જાણવા જેટલી ઉંમર તેની થયેલી હોવી જોઈએ.
- () ૨૯. વિદ્યાર્થીઓ માગે નહિ ત્યાં સુધી શિક્ષકે તેને તેના અધરા પાઠોમાં પણ મદદ કરવી જોઈએ નહિ.
- () ૩૦. અધરા પાઠોમાં ખૂબ મહેનત કરી બાળક હતાશ થાય તે પહેલાં શિક્ષકે તે તેને સમજાવી દેવા જોઈએ.
- () ૩૧. જે વિદ્યાર્થીઓ મોડા હોય તેમને રાત્રીને નિયમિતતાની ફરજિયાત ટેવ પાડવી કે જેથી મોટા થાય ત્યારે સમયસર રહેવાની તેમને ટેવ પડે.
- () ૩૨. વિદ્યાર્થીઓને સમયસર બનવાની ફરજ પાડવી જોઈએ નહિ, કારણ કે મોડા થવાથી તેમનો પૈસા બરબાદ થવાના નથી.
- () ૩૩. ગેરહાજર રહેલા વિદ્યાર્થીઓ પાસે તે દિવસે શુભાવેલું કામ કરાવી લેવું, જેથી તેને કશું શુભાવવું ન પડે.
- () ૩૪. ગેરહાજર વિદ્યાર્થીઓ પાસે તે દિવસનું કામ પાછળથી ફરજિયાત કરાવવું નહીં કારણ કે તેઓ પોતે જ પોતાનો વખત શુભાવે છે. તેમાં કોઈ બીજાએ ચિંતા કરવાની જરૂર નથી.

સામાજિક અને આર્થિક સ્થિતિ

અંગે પ્રશ્નાવલી

૧. નામ _____ વિદ્યાર્થી/વિદ્યાર્થિની _____
૨. ધોરણ _____ વર્ગ _____
૩. શાળા _____
૪. તમારા માતા પતા ક્યાં રહે છે ?
(૧) શહેરમાં _____
(૨) ગામડામાં _____
૫. તમે મોટે ભાગે ક્યાં રહો છો ?
(૧) શહેરમાં _____
(૨) ગામડામાં _____
૬. તમારી ઉંમર કેટલી છે ? (પૂરાં વર્ષ લખો.) _____
૭. તમારી સાથે તમે કેટલાં બાઈબહેનો છો ? _____
૮. તમારાથી મોટાં કેટલાં બાઈ બહેન છે ? _____
૯. તમારા પિતાજી ક્યાં સુધી બજેલા છે / હતા ? _____
૧૦. તમારા માતા ક્યાં સુધી બજેલાં છે / હતી ? _____
૧૧. તમારા પિતાનો મુખ્ય ધંધો શું છે / હતો ? નામ લખો અને ટૂંકમાં વર્ણન કરો.
(૧) ધંધાનું નામ _____
(૨) વર્ણન _____

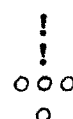
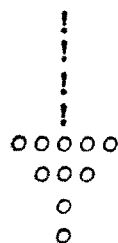
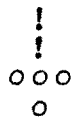
આ કોઈ પ્રકારનો કસોટી નથી. આ સાથે પૂછવામાં આવેલા પ્રશ્નોનો હેતુ, આપણા જીવનનો રોજબરોજનો બાબતો વિષે તમારો તથા તમારો ઉમરના છોકરા-છોકરીઓનો શો અભિપ્રાય છે તે જાણવાનો છે. માટે નિખાલસતાથી, પ્રમાણિતતાથી અને બોજાને પૂછ્યા વગર આ પ્રશ્નોના જવાબો આપવાનો તમને વિનંતી કરવામાં આવે છે. ચાદ રાખશો કે આ તમારો કસોટી નથી. અમુક જવાબ સાચો અને અમુક ખોટો એવું અમે જાણવા માગતા નથી, માત્ર તમારા અભિપ્રાયો જાણવા ઇચ્છીએ છીએ.

સૂચના: -

આ પ્રશ્નપત્રમાં જીવનનો રોજિદો બાબતો વિષે કેટલાંક વાક્યો આપવામાં આવ્યા છે. દરેકની સામે જુદા જુદા મત દર્શાવતા પાંચ વિભાગો છે. તે નીચે પ્રમાણે છે: -

- (૧) પૂરેપૂરા સંમત, (૨) સંમત, (૩) અનિશ્ચિત,
(૪) અસંમત, (૫) પૂરેપૂરા અસંમત.

આમાંથી તમારે તમારો વિભાગ પસંદ કરવાનો છે. જે વિભાગ તમે પસંદ કરો તે વિભાગમાં તમારે ચોક્કસ (X) કરવાનો છે. ઘારો કે તમે એક વાક્ય સાથે પૂરેપૂરા સંમત હો, તો તમારે "પૂરેપૂરા સંમત"ના વિભાગમાં ચોક્કસ કરવાનો છે. કોઈ બાબત સાથે તમે અસંમત હો તો તમારે "અસંમત" ના બાનામાં ચોક્કસ કરવો જોઈએ. કદાચ એમ પણ બને કે તમે કોઈ બાબત વિષે તમારો મત નક્કી ન કરી શકો, તો "અનિશ્ચિત" ના બાનામાં તમારે ચોક્કસ કરવો જોઈએ. તમે દરેક વાક્ય ધ્યાનથી વાંચશો અને દરેક માટે ઉપર જણાવેલા પાંચમાંથી ગમે તે એક વિભાગ પસંદ કરશો. વચ્ચે વચ્ચે કોઈ વાક્ય રહી ન જાય એ ધ્યાનમાં રાખશો.

	બાબતો	પૂરે પૂરા સંમત	સંમત	અનિશ્ચિત	અસંમત	પૂરે પૂરા અસંમત
૧:	આપણે ખુદ પોતાને સંતોષવાના છે, માબાપને નહીં.					
૨:	આપણા જે કોઈ પ્રશ્નો અને મુશ્કેલીઓ હોય તેમનું નિરાકરણ - માબાપ સાથે ખુલ્લા દિલે અને મુક્તપણે ચર્ચા કરવાથી લાવો શકાય છે.					
૩:	કિશોર કિશોરીઓ પોતે શું કરી રહ્યા છે તે સમજવા જેટલા મોટા થઈ ગયા હોય છે, એટલે કંઈ પણ કરતાં પહેલાં માબાપનો રજા લેવાનો જરૂર નથી.					
૪:	કિશોર કિશોરીઓએ ઘરકામમાં પોતાનો પ્રયોગી મદદ કરવી જોઈએ.					
૫:	આપણે આપણા શોખ પૂરા કરવા જોઈએ, ભલે માબાપ આર્થિક દૃષ્ટિએ તેમને પૂરા કરવા માટે શક્તિમાન હોય ચા ન હોય.					

	બાબતો.	પૂરે પૂરા સંમત.	સંમત.	અનિશ્ચિત.	અસંમત.	પૂરે પૂરા અસંમત.
૬:	અમુક કામ કે વર્તન માબાપને ન ગમતું હોય અથવા તે કરવાથી તેમની લાગણી દુભાતી હોય તો તે કરવું જોઈએ નહીં.					
૭:	માણસે પોતાની ભૂલો કબૂલ કરવી જોઈએ નહિં.					
૮:	સત્ય વસ્તુ માટે લડવાની દરેકમાં પૂરતી હિંમત હોવી જોઈએ.					
૯:	મહાન વ્યક્તિઓના જીવનચરિત્રો વાંચવા કરતાં નવલકથાઓ વાંચવી તે વધુ સારું છે.					
૧૦:	આપણે આપણી દુરજો વફાદારીથી અદા કરવી જોઈએ.					
૧૧:	પરોક્ષામાં અથવા તો બીજા કોઈ કાર્યક્ષેત્રમાં સફળતા મેળવવા માટે કોઈ વખત માણસ - અપ્રમાણિક માર્ગ અપનાવે તો તેમાં કંઈ ખોટું નથી.					

ખાખતો	પૂરે પૂરા સંમત	સંમત	અનિશ્ચિત	અસંમત	પૂરે પૂરા અસંમત
૧૨: મોટેરા લોકોનો આપણે અનાદર કરવો જોઈએ નહિ,					
૧૩: જ્યારે શિક્ષક શિખવાડતા હોય ત્યારે તોફાન કરવું તેમાં કંઈ ખોટું નથી					
૧૪: વિદ્યાર્થીએ શિક્ષકની આજ્ઞા પાળવી જોઈએ, કારણ કે શિક્ષક જે કંઈ કહે છે તે તેના (વિદ્યાર્થીના) સલા માટે હોય છે.					
૧૫: કોઈએ શિક્ષકને સહકાર આપવો જોઈએ નહિ.					
૧૬: આપણે શિક્ષક સામે નમ્ર બનવું જોઈએ.					
૧૭: તોફાન બદલ શિક્ષક આપણને ઠપકો આપે તો તેનો વિરોધ કરવો જોઈએ.					
૧૮: આપણે શિક્ષકનું અપમાન થાય તેવા તોફાન કે મશકરી કરવા જોઈએ નહિ.					

ખાખતો.	પૂરે પૂરા સંમત.	સંમત	અનિશ્ચિત	અસંમત	પૂરે પૂરા અસંમત
૧૯: પહેલાં આપણે આપણો વિચાર કરવો જોઈએ, પછી બોજાનો.					
૨૦: "પડોશીને ચાહો અને મદદ કરો" તે આદેશમાં ઘણી સારી ભાવના રહેલી છે.					
૨૧: સમાજના સભ્યોનો પ્રગતિમાં સમાજ મદદ કરતો નથી, પણ અવરોધક છે.					
૨૨: આપણે આપણા સમાજની જે કંઈ ખામીઓ હોય તેમનો અભ્યાસ કરવો જોઈએ અને તે દૂર કરવાના ઉપાય શોધવા પ્રયાસ કરવો જોઈએ.					
૨૩: મુશ્કેલીમાં મુકાયેલા લોકોને મદદ કરીને આપણે સમાજને આપણી સેવા અર્પી શકીએ.					
૨૪: "બધા લોકો સમાન છે, પછી ભલે તેમના વર્ગ, જાતિ અને જાતિ (પુરુષ કે સ્ત્રી) જુદા હોય," આ વિચાર ખોટો છે.					
૨૫: હડતાલોમાં ભાગ લેવો એ ઘણી આનંદદાયક વસ્તુ છે.					

	બાબતો:	પૂરે પૂરા સંમત.	સંમત	અનિશ્ચિત	અસંમત	પૂરે પૂરા અસંમત
૨૬:	આપણે પહેલાં આપણી જાતનો વિચાર કરવાનો છે, પછી રાષ્ટ્રનો.					
૨૭:	આપણે બિનનાગરિક દેવો પાડતા લોકોને રોકવા જોઈએ, દા. ત. ઘરની બહાર વાસણો ધોવા, રસ્તા પર શાકભાજીનો કચરો ફેંકવો, વગેરે.					
૨૮:	નિશાળ અને ઘરની આસપાસ ગદડો કરવો જોઈએ નહિ.					
૨૯:	જે નગર, ગામ કે ક્ષેત્રમાં આપણે રહેતા હોઈએ ત્યાંના ઉપરી અધિકારીઓને આપણે શાંતિ જાળવવામાં મદદ કરવી જોઈએ.					
૩૦:	આપણે આપણી પોતાની મિલકતની જેટલી કાળજી રાખીએ છીએ તેટલી કાળજી જાહેર મિલકતની લેવાની જરૂર નથી.					
૩૧:	ધાર્મિક વિધિઓ પાળવી એ સમયનો બગાડ છે.					

ખાબતો.	પૂરે પૂરે સંમત.	સંમત.	અનિશ્ચિત	અસંમત	પૂરે પૂરે અસંમત.
૩૨: ઈશ્વર માં શ્રદ્ધા રાખવાથી માનવ જિંદગીનો અર્થ અને હેતુ સમજાય છે.					
૩૩: ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચવા એટલે સમય અને શક્તિનો બગાડ.					
૩૪: આપણો ધર્મ જે કંઈ શિખવે છે તે સાચું છે.					
૩૫: ધાર્મિક શિક્ષણનું પરિણામ જરા પણ સારું આવતું નથી.					
૩૬: રોજબરોજની પ્રવૃત્તિ- ઓના સમયપત્રકમાં પ્રાર્થનાનું સ્થાન પણ હોવું જોઈએ.					
૩૭: છોકરા છોકરીઓ એક સાથે ભાગ લે તેવી પ્રવૃત્તિઓ થવી જોઈએ નહિ.					
૩૮: જ્યારે છોકરા અને છોકરીઓ સાથે કામ કરતા હોય કે રમતા હોય ત્યારે મોટેરાઓની દેખરેખની જરૂર નથી.					

	બાબતો.	પૂરે પૂરું સંમત.	સંમત	અનિશ્ચિત	અસંમત	પૂરે પૂરું અસંમત
૩૯:	જ્યારે છોકરા અને છોકરીઓ કોઈ કાર્ય- ક્રમમાં ભાગ લેતા હોય ત્યારે તેમણે સામૂહિક ભાવનાથી કામ કરવું જોઈએ.					
૪૦:	છોકરા અને છોકરીઓ સાથે રમતા હોય અથવા પડોશમાં પાસે પાસે રહેતા હોય ત્યારે તેમનામાં સારી લાગણીઓ હોવી જોઈએ.					
૪૧:	છોકરા છોકરીઓ વચ્ચેનો સંબંધ શુદ્ધ, વ્યાજબી અને બુદ્ધિપૂર્વક હોવો જોઈએ.					
૪૨:	છોકરા અને છોકરીઓ પોતે ઠંડે તેટલી છૂટથી હળીમ્મી શકે છે.					
૪૩:	માબાપ શિક્ષણ ઉપર વ્યર્થ વધારે પડતો ભાર મૂકે છે.					
૪૪:	સારું અને યોગ્ય શિક્ષણ એ જીવનની અમૂલ્ય મૂલ્યો છે.					

	બાબતો	પૂરે પૂરે સંમત.	સંમત	અનિશ્ચિત	અસંમત	પૂરે પૂરે અસંમત.
૪૫:	માત્ર પરોક્ષા સમયે અભ્યાસ કરવો તે પૂરતું છે.					
૪૬:	જ્ઞાન મેળવવાની દરેકે અભિલાષા રાખવી જોઈએ.					
૪૭:	નિશાળે જવાનું ફરજિયાત હોવું જોઈએ નહિ.					
૪૮:	દરેક વ્યક્તિએ જ્ઞાન મેળવવા માટે ભણવું જોઈએ, માત્ર હોગ્રી મેળવવા માટે નહિ.					

૧૨. તમારા માતાનો મુખ્ય ધંધો શું છે / હતો ? નામ લખો અને દૂકામાં વર્ણન કરો.

- (૧) ધંધાનું નામ _____
 (૨) વર્ણન _____

૧૩. તમારા પિતાની કુલ માસિક આવક (અધી મળીને) કેટલી છે / હતી ?

- (૧) કંઈ પણ નહીં _____
 (૨) ૧૫૦ રૂ.થી ઓછી _____
 (૩) ૧૫૧ રૂ.થી ૩૦૦ રૂ. _____
 (૪) ૩૦૧ રૂ.થી ૬૦૦ રૂ. _____
 (૫) ૬૦૧ રૂ.થી ૧૦૦૦ રૂ. _____
 (૬) ૧૦૦૧ રૂ.થી વધુ _____

૧૪. તમારી માતાની કુલ માસિક આવક (અધી મળીને) કેટલી છે / હતી ?

- (૧) કંઈ પણ નહીં _____
 (૨) ૧૫૦ રૂ.થી ઓછી _____
 (૩) ૧૫૧ રૂ.થી ૩૦૦ રૂ. _____
 (૪) ૩૦૧ રૂ.થી ૬૦૦ રૂ. _____
 (૫) ૬૦૧ રૂ.થી ૧૦૦૦ રૂ. _____
 (૬) ૧૦૦૧ રૂ.થી વધુ _____

તમ અથવા ધંધામાં વધુ સમય આપવો પડે છે ?

- (૧) હા _____
 (૨) ના _____

૧૬. તમને અભ્યાસ માટે પૂરતાં પુસ્તકો, કાગળ વિગેરે વસ્તુઓ મળે છે ?

- (૧) હા _____
 (૨) ના _____

૧૭. તમારા અભ્યાસ માટે ઘરમાં અલાયદો ઓરડો છે ?

- (૧) હા _____
 (૨) ના _____

૧૮. લાણતરની દૃષ્ટિએ તમારા મહાલ્લામાં મોટે ભાગે કયા વર્ગના લોકો રહે છે ?

- (૧) લાણેલા.
 (૨) અલાણ.
 (૩) બંને વર્ગના.

૧૯. ધંધાની દૃષ્ટિએ તમારા પાઠાશમાં મોટેભાગે કયા વર્ગના લોકો રહે છે ?

- (૧) શ્રમજીવી _____
- (૨) વેપારી _____
- (૩) નોકરિયાત _____
- (૪) ઉચ્ચ અધિકારી _____
- (૫) બધા વર્ગના _____

૨૦. તમારા મહોલ્લાની વસ્તી કેવી છે ?

- (૧) ખૂબ પૈસાદાર
- (૨) પૈસાદાર
- (૩) સામાન્ય.

૨૧. તમારા ઘરમાં તમારા માતાપિતા અને ભાઈબહેનો સિવાય બીજા સગાવહાલા પશુ રહે છે.

- (૧) હા _____
- (૨) ના _____

૨૨. તમને દરરોજ ખિસ્સાખર્ચ માટે કેટલા પૈસા મળે છે ? _____

૨૩. આ શાળામાં તમે કયા ધોરણમાં સૌથી પ્રથમ દાખલ થયા ? ધોરણ _____

કૌટુંબિક પ્રશ્નાવલી

(વિદ્યાર્થીઓ માટે)

સૂચના : લોકો કુટુંબો માટે સામાન્ય રીતે શું માને છે તે અમારે જાણવું છે. આપેલા પ્રશ્નોમાંથી નક્કી કરો કે નીચે આપેલા શબ્દો પૈકી કયો શબ્દ યોગ્ય રીતે તે કથનને બરાબર લાગુ પડે છે. તમારે તેની નીચે લીટી દોરવાની છે. તમારા અભિપ્રાયમાં સાચો જવાબ હોય તેની નીચે જ લીટી દોરશો. નીચે આપેલ નંબરો (સંખ્યા) સામે આપેલા જવાબ માટે છે.

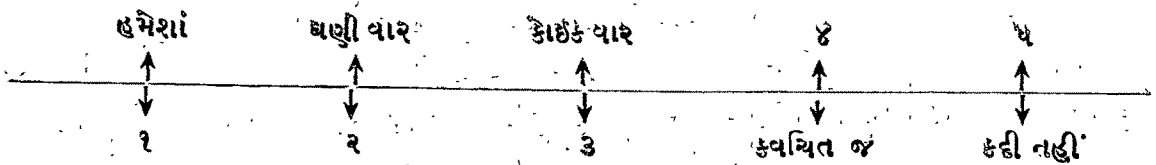
- હમેશાં માટે ૧ નીચે લીટી કરો.
ઘણી વાર માટે ૨ નીચે લીટી કરો.
કોઈક વાર માટે ૩ નીચે લીટી કરો.
કવચિત જ માટે ૪ નીચે લીટી કરો.
કદી નહીં માટે ૫ નીચે લીટી કરો.

૧૫. તમારે ઘરકાજ માટે કુટુંબ ઉપરથી અભિપ્રાય આપવાનો નથી. પરંતુ તમે જાણતા હો તેટલાં કુટુંબો પરથી સામાન્ય અભિપ્રાય આપવાનો છે.

જવાબો આપવાનું કાર્ય ઝડપથી કરો. મનમાં જે જવાબ પહેલો આવે તેની નીચે લીટી દોરો. આ કંઈ પરીક્ષા નથી, કે તેમાં ખરું જોડું આપવાનું નથી. તેથી તમે ઝડપથી આખી પ્રશ્નાવલીના જવાબો આપી દો. કોઈ એકાદ પ્રશ્ન માટે વધુ સમય બગાડશો નહીં.

જવાબો ઉપર જણાવ્યા મુજબ ૧-૨-૩-૪-૫ નીચે લીટી દોરીને આપશો.

ફરીથી જોઈ લો કે,

(૧) માતાપિતા બન્ને સાથે હોય ત્યારે આનંદમાં હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૨) બાળકો તેમનાં માતાપિતા માટે હુમેશાં બહાનાં કાઢે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩) બાળકો ઇચ્છે છે કે તેમની માતા વતે છે તેના કરતાં બુદ્ધી રીતે વતે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪) પિતાઓ પોતાના કુટુંબ પ્રત્યે અસંતોષ બતાવે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૫) પિતાઓ સાથે નિભાવવું એ મુશ્કેલ કાર્ય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬) માતાઓ પોતાના બાળકોની ગાઢ મિત્ર છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૭) બાળકોને પોતાની માતા પ્રત્યે પ્રેમ હોવાથી પિતાને તેની ઈર્ષ્યા થાય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮) બાળકો માતાપિતા સાથે અથવા તે બેમાંથી એક સાથે ગદગદે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯) માતાઓ પોતાનાં બાળકોને એક સરખી રીતે ચાહે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૦) માતાપિતા પોતાનાં બાળકોને સારી રીતે રાખે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૧) બાળકોને તેઓના કુટુંબ તરફથી પજવણી થાય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૨) માતાઓ પોતાનાં બાળકોને આપેલાં વચનો પાળે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૩) બાળકો પોતાનાં માતાપિતા ખીબાય એવાં કાર્યો કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૪) બાળકો માને છે કે તેમના જન્મને કારણે તેમના પિતા દુઃખી છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૫) પિતાઓ હલકી વૃત્તિવાળા હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૬) બાળકોને લાગે છે કે તેમના કુટુંબને કોઈ પસંદ કરતું નથી.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૭) માતાઓ તેમનાં બાળકોનો દોષ કાઢે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૮) બાળકોને જ્યારે પોતાની ઈચ્છિત વસ્તુ પ્રાપ્ત થતી નથી ત્યારે તેઓ છેતરાયા હોય તેમ તેમને લાગે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૯) બાળકો પોતાની માતાઓ સાથે દલીલ કરી શકે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૨૦) બાળકોને ખોટી રીતે મારઝૂક કરા છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૨૧) માતાઓ પોતાનાં બાળકોની ઉપેક્ષા કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૨૨) માતાઓ તેમનાં પતિથી શરમાય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૨૩) બાળકનાં માતાપિતામાંથી બન્ને અથવા બેમાંથી એક બાળક ઉપર સહેલાઈથી ગુસ્સે થાય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૨૪) જ્યારે કોઈ ખરાબ પરિસ્થિતિ ઉપસ્થિત થાય ત્યારે પિતા, બાળકો હોવાને કારણે જ આમ થયું એમ કહે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૨૫) બાળકો પોતાની માતા અને પિતાની સાથે બતીયતાની ચર્ચા કરી શકે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૨૬) બાળકોને એમ લાગે છે કે તેઓ પોતાનાં માતાપિતા માટે મુશ્કેલી બહારી લાગે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૨૭) માતાપિતામાંથી એક અથવા બન્ને જણાં બાળકને મજાક કરતાં બંધ કરી દે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૨૮) બાળક ધારે છે કે તેના મિત્રોનાં માતાપિતા તેનાં માતાપિતા કરતાં વધારે સારાં છે.	૧	૨	૩	૪	૫

(૨૯) બાળકો પોતાનાં માતા અને પિતાની હાજરીમાં કોઈ પણ એકની ઉપર વધારે પ્રેમ દર્શાવતાં હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩૦) પિતાઓ વારંવાર પોતાનાં બાળકોને દોષ કાઢે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩૧) માતાપિતા એમ બતાવે છે કે તેઓ પોતાનાં બાળકોથી નારાજ છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩૨) પિતાઓ, જ્યારે તેમની પત્ની પાસે નથી હોતી ત્યારે ખૂબ આનંદમાં હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩૩) બાળકો તેમની માતાઓથી હરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩૪) જ્યારે કંઈ પણ ખરાબ પરિસ્થિતિ થાય ત્યારે માતા; બાળકો હોવાને કારણે જ આમ થયું તેમ કહે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩૫) બાળકોને તેમનાં માતાપિતા અથવા બેમાંથી ગમે તે એક ઉતારી પાડે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩૬) માતાઓ પોતાના કુટુંબ સાથે વિચિત્ર રીતે વર્તે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩૭) પિતાઓ પોતાની પત્નીથી હરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩૮) માતાઓ પોતાના પતિઓને ચાહે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૩૯) બીજી બાબતોને લગતી વાંતો, બાળકો અને તેમનાં માતાપિતા વચ્ચે વિખવાદ ઊભો કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪૦) માતાઓ ખોટી રીતે પોતાનાં બાળકોને ડપકો આપે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪૧) બાળકો પોતાની માતાં તરફ અવિશ્વાસથી બુચે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪૨) માતાપિતા જેટલો પ્રેમનો દેખાવ કરે છે તેના કરતાં તેમનાં બાળકોને ઓછાં ચાહે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪૩) માતાપિતા પોતાનાં બાળકોને સમજે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪૪) માતાઓ કૂર (ઘાતકી) હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪૫) માતાઓ તેઓના કુટુંબ તરફ અસંતોષી હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪૬) બાળકોને એમ લાગે છે કે પોતાનાં માતાપિતા, બીજા લોકો પ્રત્યે, પોતાની સાથે કરે છે તેના કરતાં વધારે સારો વર્તો વર્તે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪૭) માતાઓ બીન જરૂરી બાબતોમાં, બાળકોના કાર્યમાં ડબલ કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪૮) જ્યારે માતાઓ કોઈ અન્ય વ્યક્તિને ચાહે છે ત્યારે બાળકોને ઇર્ષા થાય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૪૯) બાળકોને તેમના પિતાની શરમ આવે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૫૦) માતાઓ હલકી મનોવૃત્તવાળી હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૫૧) બાળકો પોતાના પિતા પાસેથી તેમને મળે છે તે કરતાં, વધારે પ્રેમની આશા રાખે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૫૨) બાળકો પોતાનાં ભાઈ-બહેનોની અદેખાઈ કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૫૩) બાળકો માને છે કે તેમનાં માતાપિતાએ પરબુવું જોઈતું નહોતું.	૧	૨	૩	૪	૫
(૫૪) બાળકો જ્યાં રહે છે તે ઘર તેમને ગમે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૫૫) બાળકો પોતાના પિતાને ધિક્કારે છે.	૧	૨	૩	૪	૫

(૫૬) બાળકો પોતાની માતાની મંજૂર ઉડાવે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૫૭) બાળકોને તેમની માતા પ્રત્યે દ્વેષ હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૫૮) પિતાઓ સ્વાર્થી હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૫૯) પિતાઓ તેમનાં બાળકોની વાત માનતા નથી.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬૦) બાળકો માતા અથવા પિતા બેમાંથી એકને એવી રીતે ચાહી છે કે જે ઇષ્ટ ગણાય નહીં.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬૧) પિતાઓ પોતાનાં બાળકોને પજવણી થાય તેવું વર્તન કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬૨) બાળકો માતાપિતા માંથી એકને ચાહી છે. જ્યારે બીજાથી બીજો છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬૩) બાળકો પોતાના માતાપિતાને એકબીજાની પીઠ પાછળ ભુંડું બોલતા સાંભળે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬૪) માતાપિતા (ઉશ્કેરાટમાં) એટલાં બધાં પાગલ થઈ જાય છે, કે તેઓ એકબીજા સાથે વાત પણ કરતાં નથી.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬૫) પિતાઓ તેમની પત્નીને ચાહી છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬૬) પતિઓ તેમની પત્નીઓથી શરમાય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬૭) પિતાઓ તેમના બાળકોને અયોગ્ય રીતે ઠપકો આપે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬૮) બાળકો ઇચ્છે છે કે, તેમના પિતા જીવો રીતે વતે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૬૯) બાળકોને ઘેરથી નાસી જવાની ઇચ્છા થાય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૭૦) બાળકો વિચારે છે કે તેની માતાઓ તેમને જન્મ આપવા બદલ દીલગીર	૧	૨	૩	૪	૫
(૭૧) માતા પિતાને તેમના સ્વસુર પક્ષ તરફ અણગમો હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૭૨) પિતાઓ ઇચ્છે છે કે તેઓ ના પરણ્યા હોત તો વધારે સારું.	૧	૨	૩	૪	૫
(૭૩) માતાઓ પોતાનાં બાળકોની વાતો માનતી નથી.	૧	૨	૩	૪	૫
(૭૪) જ્યારે મદદની ઘણી જરૂરિયાત બિલી થાય છે ત્યારે બાળકો પોતાના પિતા ઉપર આધાર રાખી શકે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૭૫) બાળકો પોતાનાં માતાપિતાથી સ્વતંત્ર થવા લાઠે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૭૬) બાળકોને તેમના પિતાઓ પ્રત્યે અવિશ્વાસ હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૭૭) પિતાઓ પોતાના કુટુંબ પ્રત્યે ઉદાસિન હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫

(૭૮) માતાપિતા એકબીજાં પ્રત્યે આદરની ભાવનાથી ભુજે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૭૯) ધાર્મિક બાબતોમાં માતાપિતા એકબીજાની સાથે સંમત થતાં નથી.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮૦) માતાઓ પોતાના કુટુંબ સાથે ઉદાસીનતાથી વર્તે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮૧) બાળકોને તેમના પિતા પ્રત્યે દ્વેષ હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮૨) બાળકોની જિંદગી સારી બય તેવા પ્રયત્નો પિતાઓ કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮૩) બાળકો અન્યના કુટુંબ તરફ અદેખાઈ દર્શાવે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮૪) પોતાના બાળકોને સહન કરવું પડે તેવી બાબતોમાં માતાપિતા સંમત થતાં નથી.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮૫) બીન જરૂરી બાબતોમાં પિતાઓ બાળકોના માર્ગમાં રૂકાવટ કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮૬) માતાપિતા બાળકોને ખાવા માટે દુરાચલ કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮૭) બીનજરૂરી બાબતોમાં પણ માતાપિતા એકબીજાને ઠપકો આપે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮૮) બાળકો તેમના પતાથી બીજે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૮૯) પોતાના પિતા બીજી વ્યક્તિને ચાહે તો બાળકોને ઈર્ષા થાય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯૦) જ્યારે તેમના પતિ પાસે ના હોય, ત્યારે માતાઓ ખુબ ખૂશમાં હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯૧) પિતાઓ તેમનાં બાળકો તરફ બેદરકાર રહે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯૨) બાળકો તેમની માતાઓને ધિક્કારે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯૩) પિતાઓ તેમનાં બાળકોના ગાઠ મિત્રો હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯૪) બાળકો તેમના પિતાની મશ્કરી કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯૫) માતાઓ સાથે નબાવવું બાળકો માટે સુરકેલ હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯૬) પિતાઓ પોતાનાં બાળકોને એકસરખાં ચાહે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯૭) માઆપો વારંવાર એકબીજાના દોષ કાઢે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯૮) પિતાઓ (કૂર) ઘાતકી હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૯૯) બાળકોને પોતાની માતા તરફથી જે પ્રેમ મળે છે તેના કરતાં વધારે પ્રેમની આશા રાખે છે.	૧	૨	૩	૪	૫

(૧૦૦) માતાઓ સ્વાર્થા હોય છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૦૧) માતાપિતા એકબીબની સાથે દલીલ કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૦૨) પિતાઓ પોતાનાં બાળકોનું વચન પાળે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૦૩) બાળકોને પોતાના માબાપ સાથે સમય પસાર કરવાનું ગમે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૦૪) માતાઓ પોતાનાં બાળકોની માનહાની થાય તેવું કરે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૦૫) જ્યારે મદદની ખૂબ જરૂર હોય ત્યારે બાળકો પોતાની માતા ઉપર આધાર રાખે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૦૬) બાળકોને જે વસ્તુ કરવી ના ગમતી હોય તે કરવાની માબાપ ફરજ પાડે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૦૭) માતાઓ પોતાના પતિઓથી બીએ છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૦૮) પોતાનાં બાળકો સાથે માતાઓ ચિંતામાં હોય તે રીતે વતે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૦૯) બાળકો બીએ છે કે તેઓ પોતાના માતાપિતાની અપેક્ષાઓને પહોંચી વળશે નહીં.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૧૦) માતાઓને થાય છે કે તેઓ ના પરણી હોત તો વધારે સારું થાત.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૧૧) બાળકો તેમની માતાથી શરમ અનુભવે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૧૨) પિતાઓ પોતાના કુટુંબ સાથે વિચિત્ર રીતે વતે છે.	૧	૨	૩	૪	૫
(૧૧૩) બાળકોના પિતા પ્રત્યેના પ્રેમથી માતાઓને ઇર્ષા થાય છે.	૧	૨	૩	૪	૫

